

Příloha A – Struktura výzkumného polostrukturovaného rozhovoru

I. Okruh – zaměřeno na práci školního metodika prevence, náplň práce, oblasti působnosti

1. Jak dlouho pracujete jako učitel/ka?
2. Kolik je Vám let?
3. Jaké předměty vyučujete?
4. V jakých ročnících vyučujete?
5. Jak dlouho na škole zastáváte pozici školního metodika prevence?
6. Co Vás vedlo k tomu stát se školním metodikem prevence?
7. Máte ukončené specializační studium pro školní metodiky prevence?
8. Co pro Vás znamená práce školního metodika prevence? Co Vaše práce obnáší?

II. Okruh – zaměřeno na oblast problémového žáka

9. Co se Vám vybaví, když se řekne problematický/problémový žák?
10. Vybaví se Vám nějaké konkrétní děti? Co je u nich to problémové?
11. Co je podle Vás ta největší problémovost? Co Vám vadí nejvíce?
12. S jakým problémovým chováním se ve své praxi setkáváte nejčastěji?
13. Jaký je podle Vás rozdíl mezi problémovým chováním a poruchami chování?
14. Do jaké míry má problémový žák vliv na Vaši práci ve třídě?
15. Ve kterém ročníku se dle Vašeho názoru vyskytuje problémové chování žáků nejčastěji a proč?
16. Existuje někdo, kdo Vám může pomoci ve chvíli, kdy si s žákem sám/a nevíte rady?
17. Myslíte, že by měli být všichni pedagogové speciálně vzdělávání v oblasti rizikového chování?

Příloha B – Přepis jednotlivých rozhovorů se školními metodičkami prevence

ŠMP 1

1. Jak dlouho pracujete jako učitelka?

Dvacet tři let.

2. A kolik je Vám let?

Čtyřicet pět mi bude teďkon v tomhle školním roce.

3. Jaké předměty vyučujete?

Na prvním stupni. Takže tam učím všechno – matematika, čeština, prvouka, přírodověda, vlastivěda, tělocviky, výtvarky.

4. Takže předměty všechny na prvním stupni. A na druhém stupni vůbec neučíte?

Ne, ne.

5. A v jakých ročnících teda, od první do páté třídy?

Od první do páté.

6. Jak dlouho na škole zastáváte pozici školního metodika prevence?

No asi tak deset let? Možná už...

7. A co vás vedlo k tomu se stát školním metodikem prevence?

Tak já jsem, já jsem spíš jako byla zaměřená na výchovné poradenství, na poruchy učení. To bylo i moje diplomová práce. A když už jsem vykonávala pak tuhle funkci, tak vlastně spíš to přišlo z vedení, že potřebují vlastně metodika prevence.

8. A máte ukončené specializační studium pro školní metodiky prevence?

Mám, mám.

9. Máte. A kde jste studovala?

Tady CCV Mozartova, tam jsme měli kurz.

10. Co pro vás teda znamená práce školního metodika prevence? Co přímo vaše práce obnáší?

Tak... Když to vezmu od začátku školního roku, jak to navazuje, tak začátek je vždycky vytvoření nového preventivního plánu. S tím teďkon souvisí i bezpečnostní plán jsme dělali, s tím souvisí krizový plán, kde máme vlastně udělaný podrobně, co kdo má dělat při jakých situacích a prevence šikany. Takže tyhle čtyři plány, to je vlastně první práce. No a pak už jsou to většinou práce na objednávání programů pro třídy. Pak je to řešení problémů, takže to jsou výchovné komise nebo jednání s rodiči, s dětmi. Pak jsou to občas vždycky takové pomoc při třídnických hodinách třídním učitelům a pak takové ty individuální pohovory spíš

s dětma, když oni mají problémy, že můžou za náma přijít, když třeba nechtěj za psycholožkou, takže to tady máme taky.

11. Vy sama s těmi třídními kolektivy pracujete?

Občas. Máme tady psycholožku a hlavně my to máme trošičku u nás rozdělený, takže na druhém stupni pracuje paní učitelka D., takže my jsme vlastně obě dvě výchovné poradkyně a obě dvě metodičky, s tím, že jakoby papírově jsem to já, která mám i vzdělání, takže mám na starost tu administrativu, ale tu práci s třídou má hodně paní učitelka D. Takže teď je i na adaptáčkách, na který jsme dřív jezdily obě dvě, ale pak já jelikož jsem měla malinký děti, tak nechtělo vedení, abych tolik odjížděla, tak to zůstalo paní učitelce D., která má pak i občanky a s tím druhým stupněm pracuje spíš ona no.

12. Podílíte se třeba i na nějakém vzdělávání pedagogických pracovníků v té oblasti rizikového chování?

Jakože bysme my vzdělávaly?

Ano.

Ne, nedělám žádnou takovouhle činnost. Spíš jakoby pomáháme metodicky, když někdo potřebuje pomoci.

13. Vy jste říkala, že spolupracujete i teda jakoby s druhým výchovným poradcem a školním psycholožkou, je to tak?

Ano, ano.

14. Takže máte vaše školní poradenské pracoviště?

Školní poradenské pracoviště máme tady ano. Scházíme se jednou za čtrnáct dnů.

Takže nějak pravidelně.

Pravidelně ano. A jednou měsíčně dokonce tady máme i supervizora z poradny, takže to máme takhle fajn.

Tak jo. Teď bychom přešly na ten druhý okruh, který je zaměřen na oblast problémového žáka.

15. Co se Vám vybaví, když se řekne problematický nebo problémový žák?

Tak někdo, kdo má potíže ve škole, ale bohužel asi i mimo školu a všechno se to v něm podepisuje a pak vlastně trošku vybočuje, narušuje hodiny, chová se nestandardně no.

16. Co to znamená nestandardně?

Spíš jsou to děti, který třeba se vyvyšují nad ostatní, že dělaj ze sebe machýrky, když to řeknu svými slovy. Nebo zase naopak děcka, který jsou třeba zas hodně uzavřený a nechtěj

se moc podílet na tom třídním chodu. Potom děti, který mají potíže už i třeba s tím alkoholem u nás, zameškané hodiny hodně. Potom, kteří se jako šikanují děti, že jo, protože tady máme takový děti. Takže ono to je vlastně veškerá ta škála těch... Já jako jelikož jsem metodik prevence, tak jako vím to rizikový chování, takže vlastně jsou to děti, který se vyznačují tímhle rizikovým chováním no. Veškerejma téma škálama, co jsou za problémy.

17. Takže je to o nějakém chování toho žáka?

Hm hm.

18. A třeba i nějaké jako specifické diagnóze?

No tak to samozřejmě potom u těch některých dětí ano. Ale u některých dětí nebo u většiny těch problémových chování, tak většinou to, že tam jsou potíže doma a od toho se to všechno odvíjí. Takže já jako problémový žák mám většinou vždycky spojený s tím, že rodiče nestačí na dítě nebo, že se mu nevěnují nebo, že na něj kašlou a pak ten žák je takovejhle. Buď je zakřiknutej, nebo naopak se snaží získat tu pozornost jiným způsobem, takže většinou problémový žák mám spojený s problémama doma no, s rodiči.

Jo, že to souvisí s nějakou rodinnou situací.

19. Co třeba takový problémový žák ve třídě dělá se zbytkem té třídy?

No tak, když je takovej, když je to silná osobnost, tak tam dokáže stáhnout tu třídu takovým způsobem, že v té třídě nikdo nechce být vynikající, nikdo tam nechce vybočovat, to že by byl chytrý, snažej se nefungovat radši, aby se neobjevili na černý listině tohoto žáka, který si je pak vybere na posmívání a tak. Pak další možnost, že nestáhne nikoho, naopak vyprovokuje tu třídu k tomu, aby zas ubližovali tomu dotyčnýmmu zas, když se je ten jedinec slabší. Takže tímhle způsobem no.

20. Když jste mluvila o rodině toho žáka, že tam ty problémy z toho můžou taky vyplývat. Je to třeba i o tom, že rodiče nespolupracují? Nebo se může jednat o spolupracující rodiče, ale jsou tam nějaké problémy doma?

Ono to je většinou dost často, že nespolupracují. A když už teda jako přijdou na to jednání, tak občas se stává, že jsou arogantní a že nedokážou přijmout, že by to jejich děcko mohlo bejt nějak jiný. A pak je to těžký jako s nima jednat a přesvědčit je a převýst je úplně na tu opačnou stranu, takže jako... Spíš jsou, že nespolupracují, že nechtějí přijít do školy. Anebo pak přijdou, jsou arogantní. No a ještě je teda třetí stupeň, kdy přijdou rodiče, že s těma dětma mají problémy doma taky, a že si neví rady a že se tady i rozpláčou no. Takže jsou takovýhle ty tři typy.

21. Co se Vám naopak vybaví, když se řekne ideální žák?

Tak já mám ideální žák jako spojeno třeba i s trošku malinko raráškem, kterej trošku i zlobí nebo kterej je takovej živější, protože to je otevřený žák a já říkám, když někdo zlobí otevřeně, tak je to takový otevřený a člověk ví, na čem je. Horší je takový to skrytý zlobení, takže ideální žák je takovej, kterej je živěj, kterému jde docela i jakš takš učení nebo nemá starosti s učením, takhle. Takže to je pro mě takovej ideální žáček.

21. Když se zase vrátím k tomu problémovému žákovi, vybaví se Vám nějaké konkrétní dítě? A nemusíte teď jmenovat, ale když se Vám vybaví, tak například u něj, o co se jedná, co je ten problém?

No tam je to zrovna takový, že má potíže doma s rodiči, že se o něj moc nestarají. Že docela fakt na něj kašlou, ten kluk je sídlištní dítě, který jezdí pak i samo do města. Páták, když to specifikuju, že není zas tak velký, aby se na něj takhle vykašlali. Ale rodiče mají takový ty tendence indigové dítě ho nazývat, takže ho nechávají, že je tady, aby nás spasil, a bohužel spoustu věcí ventilujou před tím klukem a ten kluk tady pak sabotuje. A když ho pak něco naštvě, tak strašným způsobem vyvádí a není jako ke zklidnění. Jako tam se musí nechat pak úplně ladem, když to takhle vezmu, protože v tu chvíli nemá cenu s ním vůbec diskutovat a něco řešit, protože by to naopak nabíralo obrátky. Takže neučí se, dost často nechodí do školy, má omluvenou tu absenci od rodičů a opravdu je s ním strašně těžký pořízení, když ho chytne tenhlecten amok.

Takže to opět nějak souvisí s rodinou situací.

Hm hm.

22. Co Vám vadí nejvíce jako ten problém u problémového žáka, dá se říct?

Tady zrovna ta nespolupráce rodičů, a že si nechtějí nechat poradit a pomoci a jako nevyhledají žádné další instituce, které by mohly pomoci, který by vlastně mohly fungovat.

23. To bylo tady u toho konkrétního, a obecně?

No tam občas mě... (odmlka) maličko mrzí, že občas nefunguje třeba OSPOD tak, jak by měl. Jo, že měli jsme tady kurátorku, která fungovala úplně perfektně, dotahovala dokonce, ale někdy tam chybí... Jako spíš to vidím, ale i z jejich strany jako bezmocnost, protože ani oni nemají takový pravomoce, takže spíš jako ta legislativa, že ani OSPOD nám nemůže nijak pomoci, protože nemá takový páky, aby mohli do těch rodin jít, aby mohli občas jakoby zasáhnout razantnější, takže spíš taková ta bezmocnost z té legislativní stránky.

Takže nějak systémové, že to není dobře nastavený?

No systémově, přesně tak.

24. S jakým tím problémovým chováním se v té své praxi setkáváte nejčastěji?

Tak my to tady máme hlavně hodně záškoláctví, to byl takovej ten náš největší kámen úrazu. Ta skrytá nebo ta omlouvaná absence od rodičů. Pak takový ty potyčky mezi žákama ve třídě, že se někde někomu posmívají, že tam je někdo slabší, a že občas se stane terčem posměchu. Ještě to není úplně šikana, protože naštěstí ty děcka, tím, že mají adapták a jsou vedený a vlastně teďkon i dělá s náma, že jo ta organizace na prevenci, tak trošku se mně zdá, že jsou zdatnější na to jít, říct ten problém někomu z dospělejch, takže to se docela jakoby daří. Takže si myslím, že se to snažíme najít vždycky na začátku, tak se to nerozvine v nějakou velkou šikanu, ale tohle jsou takový hodně velký potíže no. Že se někdo vysmívá a bud' strhne třídu, když je to silná osobnost... Takže tyhle ty vztahový.

25. Jaký je podle Vás rozdíl mezi problémovým chováním a poruchami chování?

No tak ty poruchy, že jo, tak tam je to vrozený, tam relativně se hodně těžko něco mění, tam může se člověk pomáhat mu zklidňovat nebo učit sebeovládání, ale je to... je to těžší. A u těch problémových žáků, tam je to o těch rodičích si myslím hodně o výchově, o prostředí a o tom, jak se k nim bude přistupovat i tady, že jo. I kantoři, že by si měli občas uvědomovat, že když je problémovej žák, tak tím, že na něj bude rvát nebo něco požadovat, tak to dítě za to nemůže jako. Já říkám za tohle bohužel nemůže kolikrát dítě, ale ta rodina no.

26. Do jaké míry má ten problémový žák vliv na Vaši práci ve třídě? Když do té třídy vstoupíte a víte, že tam je problémový žák, promítá se to nějak?

Tak takhle, teď zas záleží ještě na tom, jak tam jde člověk nastavenej, protože když tam jde člověk nastavenej, ježiši, ten mě zas bude otravovat, tak jsem otrávená já a vím, že to je průšvih, že ta hodina... Už jdu s napětím a od toho se to vyvíjí. Když tam jdu a řeknu, no jo, tak uvidíme jako tak normální, třeba se to dneska bude dařit, tak jako je to lepší, ale zas je to o tom, když má někdo ten vztah nastavenej k těm dětem příjemně, že je bere takový, jaký jsou, tak si myslím, že těch problémů tolik není, že už si je dokáže ukočírovat. Jde tam s tím, že se může něco díť, je na to připravenej, takže už v tý přípravě, když si člověk dělá, tak si tam říká, no tohle asi nestihneme nebo už jde s tím radši očekáváním nižším. Když jde s vyšším očekáváním, tak pak má hodinu nabouranou, je nervózní učitel a objeví se to i do toho prostoru mezi dětma. Takže je to spíš o tom očekávání učitele, s čím tam půjde no a jak jde nastavený.

27. Ve kterém tom ročníku se podle Vašeho názoru objevuje to problémové chování u žáků nejčastěji?

Tak nejvíc je to sedmička hodně. Tam nám to začíná, ty šestky se rozkoukávají, že jo tak samozřejmě jedna až pětka, tak tam jsou ty problémy trošku zmenšený z toho důvodu, že

tam je třídní učitel s nima celý den. Takže tam je to hodně, že si hodně povídaj s těma dětma, jsou tam i předměty s kterejma... v kterých si můžou povídat. Ale na tom druhým stupni ta šestka je rozjížděcí, takže ty děcka jsou ještě takový klidný, ale ta sedmička, tam to je asi souvislost s tím pubertou nástupem, že jo, že se tohleto objevuje, takže ty sedmičky máme největší problémy.

28. A proměňuje se to potom nějak ta osmička devítka?

Jo, jako devítky ty jsou zas už pak, když je to třída, která je i dobře vedená třídním učitelem, tak mají dobrou vztah, tak tam to funguje už zas, že ty devátáci už se začínají zase vracet k tomu učiteli, jsou taková parta. Osmička, tam to... někde to vygraduje v horší, někde to vygraduje v lepší, zase podle složení třídy, podle toho, kdo je tam silnej ten vůdce třídy. Takže na tomhle to hodně závisí.

29. Vy jste říkala, že tam záleží i na nějakým vztahu třída a ten učitel, jak myslíte, že se to projevuje?

Že jsou k tomu učiteli otevřenější, potom, že, když to takhle řeknu, nechtěj tomu třídnímu učiteli udělat něco, co by ho pak mrzelo, co by udělalo i ten náhled na tu třídu jinej. Takže snažej se fungovat jako dobře, protože to chtěj i pro toho svého třídního učitele, s kterým jsou za dobře a kteýho maj rádi, takže jako pak tam cejtěj i malinko zodpovědnost, že mu to nechtěj udělat nějaký ty průšvihy.

30. A čím to ten třídní učitel udělá, že to pak ta třída takhle má?

Protože má třídnický hodiny, v kterých s nima pracuje bezvadně a není v těch třídnickéj hodinách direktivní. Když je pohoda, tak prostě je s nima pohodovej, když je nějaký průšvih, tak ho dokáže řešit, ale dokáže ho řešit s nadhledem a trošku jakoby na provázanosti s tou třídou. Já jsem tady ta vaše máma, tak prostě nebojte se to říct, i když je to průšvih, dá se vždycky řešit. Takže když je takovejhle přístup třídního, kterej s nima ty třídnický hodiny dělá dobře a není to vždycky jenom o vyplňování třídnice nebo i nějakým kázání a dělaj tam různý hry a všechno možný, tak ta třída se hodně semkne kolem toho třídního.

31. Existuje někdo, kdo Vám může pomoci ve chvíli, kdy si třeba Vy sama s tím žákem nevíte rady?

Tak já mám výhodu, že jsem tady s tou druhou výchovnou poradkyní, takže hodně to... A máme i vedení v tomhle směru přístupný.

32. Myslíte si, že by měli být všichni pedagogové, nejenom školní metodici prevence, nějak speciálně vzdělávání v oblasti toho rizikového chování?

Určitě. Určitě. A je fakt, že my to tady i se snažíme. Když vyjdou nějaký školení, tak jelikož my jsme proškolený hodně, tak když je tam poruchy chování nebo problémový žák, tak se snažíme to školení dát lidem, kteří zrovna ty děti v té třídě takovéhle mají, aby se v tom směru mohli vzdělávat. Takže zatím u nás preferujeme to, že když školení, který je pro jednoho dva žáky... nebo teda jednoho dva učitele, tak se snažíme v těch třídách, kde ty problémy jsou, aby se v tom mohli orientovat v té problematice. A pak je to, i že někteří učitele zas, to jsou ty dobrý třídní, si sháněj tyhlecky školení sami a jinak my máme i výhodu, že jsme v projektech, kde tyhlecky školení jsou pro celý kolektiv pedagogický, takže jsme prošli i spoustou věcí na tohleto.

33. Co byste si představovala, že by mělo být náplní toho vzdělávání konkrétně?

No my teďkon ty třídnický hodiny jsme říkali, že bysme docela jako brali pro víc lidí no. Spíš taková jakoby už i praktický věci, protože to, že mají být třídnický hodiny, tak to známe, ty školení jaký jsme prošli. Ale aby tam byly náplň těch třídnických hodin, pomoc těm kantorům

34. Co podle Vás učitelé nejvíc potřebují, aby tu práci s problémovými žáky nějak zvládali?

Asistenta. (smích) Je fakt, že nám hodně pomáhaj asistenti, když jsou tady no. Že můžou buď to děcko problémový vzít na chvílku někam jinam, nebo můžou na chvílku zůstat s tou třídou. To je strašná pomoc no.

35. Jak Vy sama o sebe pečujete, abyste některý ty náročný situace zvládla?

Tak já jsem si prošla kdysi strašně problémovým obdobím a měli jsme zrovna tehdy školení jak nevyhořet a jak si uchovat... Takže to mě tehdy hrozně naladilo, nebo jsem si tam uvědomila, co mám za problémy a snažím se si říkat, že co nemůžu vyřešit, tak prostě to nesmím řešit, protože by mě to ubližovalo a naučila jsem se trošku vypínat v těchleccích situacích, kdy vím, že to je... tam nepomůžu ničím, abych si tu svoji psychohygienu trošku zachovala no.

36. A myslíte si, že Vám hrozí syndrom vyhoření? Že by mohl hrozit?

Tak mně zatím ne. Jako já furt chodím ráda do práce. (smích) Ale je to asi tím, že si dokážu vypnout v těch průšvihovejch situacích no. Jinak si myslím, že by mě to hrozilo taky no. To jedno období právě bylo takový, že by to k tomu směřovalo, ale pomohlo mě zrovna tehdy to školení no.

37. A myslíte, že by ten problémový žák mohl být jedním z těch zdrojů?

Určitě. Určitě. A právě zrovna o tom, co jsem mluvila, tak tam se to projevovalo o těch kolegyně strašně moc. Že tam jedna kolegyně ta i odešla od nás ze školy z důvodu toho, že tam byli problémoví žáci, že to neunesla a vopravdu musela odejít ze školství no.

38. A kdyby se to stalo, tak jak by to vypadalo, kdybyste vyhořela?

No asi, že bych chodila ta otrávená do té třídy, si myslím. A že by mě nebavilo připravovat, a že bych to do té třídy chodila nepřipravená asi. Člověk by neměl vůbec chuť něco dělat a asi by to sklouzlo k té formální jenom výuce, frontální a asi by člověk neměl zájem tam udělat nějaký vopičárničky, nějaký hry a takovýhle věci no. Takže myslím si, že asi takhle.

39. Tak jo, děkuju. Napadá Vás ještě něco, co byste chtěla třeba doplnit nebo něco na co jsem se nezeptala a ráda byste zmínila?

Asi, já si myslím, že jste měla ty otázky docela takový jako výstižný.

Tak jo, děkuju.

Není zač

ŠMP 2

1. Jak dlouho pracujete jako učitelka?

32 let.

2. Jaké předměty vyučujete?

Češtinu a dějepis.

3. A v ročnících jakých vyučujete?

Tak já mám 7., 8. ročníky a seminář z Češtiny v devítce.

4. Takže vyloženě druhý stupeň?

Druhý stupeň, já jsem druhostupňová.

5. Jak dlouho jste školním metodikem prevence?

Celkem dlouho, ale od dva šest tam¹ mám poslední ty minimálně preventivní... ale možná ještě předtím, netuším.

6. Takže nějakých 10, 11 let minimálně?

No tak 10, 11 to bude.

7. A celou dobu jste tady na té škole jako metodik nebo jste byla i jinde?

Ano tady, tady, tady.

8. Co vás vedlo k tomu se stát školním metodikem prevence?

Paní ředitelka (smích).

9. Paní ředitelka. Jak to myslíte?

Já jsem to dostala stranickým úkolem. Prostě někdo metodikem prevence musí být, tak to spadlo na mě. Jako byl to výběr vedení.

10. Čím myslíte, že to bylo, že to padlo zrovna na Vás? Čím to bylo?

No tak tehdy jsem byla mladá (smích). No mladá a tak nějak, já nevím... Asi jako to spíš je na rozvaze toho vedení. Já jsem, nejdřív jsem měla nabídku výchovného poradenství, a protože jsem zas měla druhý dítě a to, jsem v další fázi zas koupila prevenci.

11. A vy to specializační studium pro školní...

Já ho nemám.

12. .. metodiky prevence nemáte?

Nemám. Ted'ka je v nabídce. Ted'ka jako sondujeme, kdo by si to teda mladší vzal, protože já jsem jednou nohou v důchodu, že jo. A nikdo se mně ale nepřihlásil, že by rád podnikl specializační studium. Máme tady mladých dost, já si myslím, že by to mohl dělat někdo i

¹ Myšleno od roku 2006 (pozn. autorky)

z prvního stupně, protože znám metodiky prevence i prvostupňový. Je to taková výmluva, že ty velký nebudou poslouchat. To si nemyslím, že je zrovna na místě, ale nikdo se do toho nehrne.

13. No a napadá Vás, čím to je, že o to nikdo nemá zájem?

Pravdou je, že jako když není specializační studium, tak není snížený úvazek. A zatím to ještě není... Neproběhlo oficiálně, ale i jsme říkali, že možná bude snížený úvazek, že se k tomu dopracujeme, jako je to u výchovného poradce. No ale zatím to ještě není, tak nikdo... Jako já mám takovej pocit, nikdo po tom prostě netouží no. A je to taky práce s lidma, s dětma. Je to víc takový (odmlčení) jako víc stresu navrch ještě, protože se tam ten výchovný poradce dostává do konfliktu s rodiči, s dětmi že jo, řeší ty konflikty jo, tak (odmlčení). Nikomu se do toho prostě nechce.

14. A co pro Vás ta práce školního metodika prevence znamená? Co obnáší pro Vás konkrétně?

Co obnáší... No tak nejdřív jsou to ty papírový záležitosti, že jo. Potom musím sledovat, teda sleduju nabídky, protože já nemůžu... Sama jako nechodím do tříd, pokud nemám to specializační studium, tak spíš jenom jako organizačně. Čili školení pro učitele (odmlka), z nabídky prostě pro děti, z nabídky prostě nějaký programy preventivní a tak dále, pro první i druhý stupeň. No a potom řešení určitě těch situací, který každý den přijdou prostě. Myslím si... My tady máme teďka to školní poradenské pracoviště, ale v podstatě je to jenom formální, protože už předtím jsme úzce spolupracovaly s paní S. jako s výchovnou poradkyní. A teď posledním rokem tady máme tu T., tak ta je opravdu šikovná, takže jako s ní se dobře spolupracuje.

Paní školní psycholožku myslíte.

Paní školní psycholožka. Předchozí psycholožky byly spíš takový jako, že si to tam pekly na svém písečku a spíš se mně zdálo, že méně dělaly se třídou a víc se věnovaly takovému tomu individuálnímu, co já si myslím, že by se mělo nechat pedagogicko-psychologický poradně, klinickému psychologovi a tak dále. A jako já bych spíš viděla jako práci toho školního psychologa jako v práci se třídou, aby měl prostě zmapovaný ty třídy, ty problémový žáky, jo a aby se s ním dalo, jako s tou T. se řekne jméno a ona přesně ví tu třídu, vybaví si to dítě, podívá se na něj blíž a má přehled.

15. A Vy jste říkala, že Vy sama do těch tříd nechodíte, jestli to chápu dobře?

Já nedělám programy teda takový jako, že bych já dělala programy. Ani neškolím teda pedagogy, ale sháním jim, kde co je možný, aby se... Já nevím na třídnický hodiny, práci s problémovou třídou a tak dále.

16. Takže spíš tak koordinujete ty činnosti?

Jo spíš ta koordinační činnost no.

16. A co se týká tvorby preventivního programu školy?

No tak to preventivní program já nevím, bezpečností plán školy a všechny tyhle věci, to určitě musím zařizovat já, ano.

17. A jak jste mluvila o tom školním poradenským pracovišti, tak to nějak funguje, nějak se scházíte?

To se scházíme. Scházíme se dvakrát, dvakrát do měsíce a pořizujeme z toho krátký zápisek. (odmlka) A kromě toho samozřejmě já si musím vést, na to inspekce děsně dbá, já si musím vést taky sešitek, jo a teoreticky s každým prdem, kdo mě kde zastaví prostě na chodbě, bych si měla dělat zápisek. Fakt je, že já to dělám zpětně, a protože nejsme velká škola, tak jako já si to i pamatuju, co jsme kde řešili a kdo je problémový žák. Já si to prostě nemusím psát. Ale pro tu inspekci, opravdu je to i v náplni jako metodika, takže to tady musím mít. A potom se každých 14 dní takhle setkáváme a kterej problém, kde se vyvrbí... Je to dobrý, protože já kolikrát o něčem nevím, co se děje a zase o tom ví psycholog, a zase o tom ví výchovný poradce. Tak to tady uvedeme na správnou míru a třeba najdeme nějaký řešení.

18. Takže to školský poradenský pracoviště jste Vy jako školní metodik, výchovná poradkyně a školní psycholožka?

Tak tak tak. Jsme jenom tři, nemáme speciálního pedagoga. Ještě by tam mohl být speciální pedagog no.

Tak jo, tak děkuju a teďka půjdeme na ten druhý okruh.

19. Co se Vám vybaví, když se řekne problémový nebo problematický žák?

Problémy. (smích) Problémy, který budeme řešit a pravděpodobně po celou školní docházku. Málokdy se stává, že prostě když jako přijde žák jako problémový. Jo stává se to, když přijde z jiné školy s avízem problémový žák, tak já na 50 % vždycky zjistím, že vůbec problémový není a že měl problémy jenom někde. Spousta takových žáků přišla sem s problémy a tady byli úplně v pohodě.

20. Takže u Vás je to spíš tak, že pokud má žák problémy, tak je to spíš dlouhodobé, po celou školní docházku?

Když my si ho jakoby ocejujeme jako problémového žáka, většinou se to s ním bohužel táhne. Ještě se mně nestalo, že by ten žák...(V tuto chvíli do kanceláře vešel jiný učitel. Rozhovor jsme na malou chvíli přerušily a pokračovaly jsme, až když odešel.)

21. Jak třeba takový žák vypadá, když je problémový? Co dělá?

Jako když je problémový... No tak nejhorší bylo, když jsme tady měli romský děti, to byl problém teda strašný. Mívali jsme tady i 25 romských dětí, tak to bylo vidět. Jo když paní ředitelka nastupovala, tak jí i školní inspektorka říkala, víte, na jakou jdete školu? Ty tady teďka nemáme. Teďka tady máme romský děti spíše, bych řekla, šikovný jo, a děti, se kterými a s rodiči, se domluvíme. Je tady jedno dítě se záškoláctvím, co se řeší s OSPODem. Ale jinak jako musím říct, že ty děti jsou dobrý, co tady zůstaly.

No a potom řešíme... Určitě je to chování jako k učitelům, mezi spolužáky – třeba nějaký ty vulgarity, napadání, tohleto provokování učitelů, jako šikana. Vždycky když... Naposledy pamatuju šikanu před čtyřmi lety, když se to řeklo jako: „To je šikana!“. Tak jsme... Když si nevíme rady, tak já do tohohle se nepouštím. Takže já mám pana P. ze Střediska výchovné péče a to je teda můj kůň, protože to je chlapík, kterej má teda jakoby nadhled, takže tam okamžitě žádáme o intervenci a vždycky nám řekne. A setkala jsem se s tím, že vždycky řekne, že to je v pohodě a řekne, proč to tak vypadá, že to vypadá jako šikana, nebo že to tak ty děti nazývají mezi sebou. Jo a naposledy nám vysvětlil krásně devítku teda jednu, která opravdu holčičky přišly, že to je šikana. Taky se setkávám s tím, že prostě dítě dostane bačkorou a rodič volá: „Moje dítě je šikanovaný!“, jo že mu přiletí bačkora do hlavy, že jo.

Že se to teď používá často.

No takže my máme i ten plán proti šikanování a tohleto. Takže ty problémy teda ve třídě ty žáci co mají.

No a teď jsme měli, loni jsme měli skryté záškoláctví, tak to byl spíš problémový rodič než žák, respektive celá rodina. A fakt je, že ty problémy hodně, hodně jsou spojený s tím, jak ty děti přijdou z té rodiny a adaptují se na prostředí školy.

22. Když ten problémový žák nějaký se Vám vybaví, tak o čem to je? Je to o jeho chování nebo nějaké jeho diagnóze?

Každý jinak. Každý jinak. Problémový žák to není jako... Každý ten problém je jinej. Máme tady autistu. Máme dítě, které neslyší a má konflikty s okolím, které vyplývají z toho, že neslyší.

23. Já Vám do toho skočím. Tady u nich je problémový ten nějaký ten handicap, který mají?

Může to vycházet i z toho handicapu těch dětí. Může tam být i diagnóza ADHD že jo, takového tady taky máme ještě v devítce. Jednou jsme tady měli takový kuriózní... Holčičku, která byla šíleně nevychovaná, ale podle mě fakt byla nevychovaná. A v devátý třídě si vydupalí, že je ADHD. Podle mě už teda by se to mělo kompenzovat, že jo. Tak konečně našli nějaký... Nějaký ten, to je vývojová vada jako... Takže jsme ji měli diagnostikovanou v devátý třídě. Ale ty výchovný problémy samozřejmě byly od prvního

stupně, ale to nebyla diagnóza z PPP, ale od soukromého klinického psychologa někde. Jo takže se nám i stane, že máme problémový dítě diagnostikovaný po známosti. Což se stane.

24. Jak jste mluvila o tom, že je důležitá rodina toho žáka, ze který vychází...

Jsou tady rodiny, o kterých víme, že jako rodina fungují problémově. Buďto se rozvádějí nebo jsou to sociální případy – matka samoživitelka s x dětmi prostě a tak dále. No a tam řešíme třeba záškoláctví, že hlídá, jako pozitivně víme, že některý z těch dětí hlídá mladšího sourozence a maminka jde pracovat. Jo, takovýhle věci. Ale v podstatě potom to není problémový to dítě, je problémová ta matka, ta rodina, ale řeší se to ale jako problémový žák, protože má docházku špatnou, že jo. Fakt je to každý dítě, kousek od kousku ten problém je z jinýho soudku třeba.

25. Takže i třeba, jestli je ta rodina spolupracující či nespolupracující?

Určitě.

26. Může se tam promítnout i přístup kolegů? Že třeba nemůžete pracovat Vy jako metodik s třídním učitelem toho žáka, protože není nakloněný ke spolupráci?

Ne, ne, tady je dobrá spolupráce na škole. Já, že jsem preventista zástupce ředitele, tak mi nikdo neodporuje. (smích)

Takže Vy máte ještě dvojí roli.

Jo. Já se dostanu jakoby všude a vždycky se dohodneme, vždycky se dohodneme, pořešíme. Jako třeba vím, že loni byl návrh paní učitelky na důtku ředitele školy dítěti v 5. třídě. Celá pedagogická rada byla proti a v 6. třídě je tak příšernej, že jsme dali paní učitelce jako za pravdu. Ale nebylo to... To tenkrát to nebylo na řešení preventisty, ale bylo to prostě dítě, normálně zlobivý dítě se řešilo.

27. A co se Vám naopak vybaví, když se řekne ideální žák?

(odmlka) Že není? (smích) Že neexistuje. Pro jednotlivý učitele ano, ale obecně učitelé řeknou: „S tím já problém nemám.“, ale má s ním jiný problém třeba. Ale že by tady bylo dítě, že by na něj všichni pěli chválu? Asi, že se dobře učí, je hodný, pomáhá, no to je na svatozář no. To je nenormální dítě podle mě. (smích)

28. Vybaví se Vám třeba u těch problémových dětí nějaké konkrétní dítě? Co je u nich konkrétně pro Vás ten problém?

Jako některý konkrétní děti. No tak to já si vezmu klidně to, co jsme jakoby řešili jo z problémových dětí. (Paní školní metodička prevence si bere do ruky zápisník, který zmiňovala v rozhovoru výše).

Tak jednak to byla... (odmlka) Bylo to omlouvané rodiči záškoláctví, to jsme řešili. Už jsme tady měli i marihuanu. Víme, že jsou rodiče, kteří si ji pro svoji vlastní potřebu pěstují, ví to

i policie jo. Takže tady po okolí jsou ty rodiče a děti se k tomu občas dostanou jo. My je upozorníme, rodiče, když to přinesou. Hlavně aby to nenosili sem, ale i to se nám stalo, jednou jsme to řešili s policií. A jako mně se to neosvědčilo, jenom to, že přinese, někde najde něco nadrobenýho a chlubí se s tím a zavoláme policii jo. Říkám to do toho narovinu, to se mně moc neosvědčilo. Většinou, když se upozorní ten rodič, tak jakoby ve škole se nám to nikdy nestane a neměli jsme tady dítě, že by jako přišlo zhulený. Vždycky to bylo jenom tak, že to někde to... Neříkám, že si teda nepotáhli někde, ale nikdy se nám nestalo, že by vyloženě přišlo, to už by muselo bejt. To už bysme fakt řešili. Určitě jsme měli i dítě pod vlivem alkoholu, ale to už je hodně dlouho jo, který přišlo do školy, to bylo několik dětí, co si já pamatuju.

Pak jsou to děti... Tedka máme v první třídě, to dítě šlo teda do Školy v pohybu. Dítě, který se vůbec v první třídě neadaptovalo na první třídu. Upozorňovali jsme rodiče, že je nezralý to dítě, ať ho vrátěj do školky, nechtěli. Rodiče přiznali po půl roce, že se rozvádějí. A to dítě bylo tak, že prostě nemohlo být v kolektivu jako prvňáků. To dítě mělo záchvaty, kopalo paní učitelku, to jsem ještě nezažila něco takovýho. To se jako nevidí. Zase to bylo ale dítě, který my jsme už říkali, že problém bude, že je nezralý, rodiče nerespektovali teda to, co my jsme jim naznačili a ještě ke všemu se rozváděli, takže tam byla teda spolupráce s rodinou velice špatná. A zůstává dítě s maminkou.

Pak co jsme řešili...(odmlka) nějaký ublížení spolužákům. Nebývá to jakoby pravidelně, že by tady byl opravdu nějaký žák, který by šikanoval, ale spíš jako jim tak rupnou nervy. To sebeovládání těch dětí se musí prostě nacvičovat. Je to čím dál horší asi s tím jo. Ta agresivita se teda řeší taky.

No a pak jsme tady měli dítě, u kterýho jsme si mysleli, že teda porucha porucha osobnosti nějaká je, to jsme řešili s tím SVP. Ten chlapec měl eklektivní nebo elektivní mutismus a ten potom teda odešel. Tamto bylo teda taky špatný.

*Pak jsou tady děti ze sociálně slabší rodiny. Tak maminka nestíhá, prostě živí já nevím čtyři děti, chodí do práce, je samoživitelka a ještě má to malý dítě. Takže to je taky problém.
(odmlka)*

Jo pak se občas objeví takový exot, řetězovaný s hákovými kříži a tak, zase si nese takovouhle jako úchylku. Taky se to řeší, ale nikdy to prostě jakoby musím zaklepat, nepřejde někam, nevygraduje.

Potom tady policie řeší spíš, když se tady servou rodiče před školou a to dítě... To jsou hodný dvě úžasný děti a rodiče jim udělají ostudu před školou jo. Takže kolikrát já si říkám, že na to, co ty děti mají doma, protože my jsme taková škola, že tady jedna paní povídala, všechno

víme, tak kolikrát si říkám, že ty děti jsou ještě dobrý, na to, co mají doma za rodiče nebo z jaké rodiny přichází. Mohlo by být tisíckrát horší z té rodiny, z jaký sem přichází. Ono konflikty má, dobře, zařadíme si ho, že tam problém je u toho dítěte, ale když si představím, jak by na tom mohlo být, tak ještě dobrý.

29. Co je podle Vás ta největší problémovost? Co Vám nejvíce vadí u těch žáků?

Nic mě nenapadá.

30. Můžu Vám zkusit říct pár příkladů, jestli Vás něco napadne. Jestli to jsou třeba nějaký poruchy učení, chování, zapomínání, nedostatek motivace, má problémy ve vztazích s vrstevníky?

Obecně se to nedá říct, fakt je to kousek od kousku. Když řeknete zase tohle, tak opravdu je tu další dítě, který vychovává prababička a nikoho nikde nemá. Tak jsme ho teďka řešili a prababička: „ Co tomu řeknou lidi!“, tak má strejdu v baráku. Strejdu jsem učila, ten taky nebyl nic moc jo, ale přeci jenom by toho kluka přetáhl a ten jako kluk v devítce má pocit, že o něj nikdo nestojí. Babičku nerespektuje, přestal se učit, velkej problém. Tak jsme řešili ty rodinný konference, jestli by jim něco nepomohlo, nenašli se, protože vím, že tady má příbuznou ještě sestřičku na středisku, a takže těch příbuzných já, jenom podle toho jména a co vím, je spousta, že by sakra někdo neměl o něj zájem, ale musí to zas vyjít od té babičky, od toho dítěte, že jo, proti vůli se to nedá dělat. Takže ta nabídka jako nepřišla. Takže i takový dítě tady bylo. Ale jako obecně, že bych měla velkou kupu dětí, že bych měla, který mají takový problém, to ne.

31. Je něco co Vám brnká, že Vám přijde fakt jako velký problém?

Tady u nás ne. Jako tady u nás ne. Jo že deváťáci nebo některý děti, už i malý jsou odztlý. To bych možná řekla – ztráta respektu vůči dospělý osobě. Že nerespektuje mámu a tátu, a když přijde matka druháka, že neví, co s ním, to je to, co mi vadí jo. Vadí mně, že prostě když to dítě nerespektuje vlastní rodiče, tak je potom hodně těžký, aby respektoval kolikrát učitele, když ten učitel zrovna není ta silná osobnost. Každěj nemusí bejt silná osobnost, že prostě děti seděj ani nedutnou a netroufnou si, prostě nejsou. Ale když respektuje prostě rodiče, tak většinou se dá vycházet. A když se řekne: „Já to řeknu mamce, já to řeknu taťkovi.“ – to tak bejvalo a byl klid. Teď se řekne: „Klidně řekněte“. To teda, to bych řekla, že je obecně pro mě jakoby největší problém.

32. Takže ten nerespekt spočívá v tom, že to dítě je jako drzý, že odmlouvá?

No a z toho potom vyplývá, že je drzý, odmlouvá, provokuje. Pak když jsou větší, tak jako aby vypadali před tím kolektivem, tak toho slabšího kantora dejme tomu, ale oni si troufnou i na osobnost – provokujou. To mně jakoby vadí no. To asi jo, že obecně prostě ta, ten

respekt k rodičům a k dospělým osobám u těch dětí... Teď jsme se bavili o tom, jak si vykali, že jo. Tatičku, mamičku a vykalo se, že jo. V devítce jsme si to říkali. Teď si to nedokážou představit, když říkají tátovi vole. Oslovují v deváté třídě tátu vole, tak když něco takového jde, no tak to je pak těžký.

33. Vy jste říkala, že se setkáváte s různým problémovým nějakým chováním. Je něco, co je fakt nejčastější? Co řešíte nejvíc?

(odmlka) Co řešíme nejvíc... No asi, že to dítě prostě... Řešíme hodně asi zapominání, špatnou pracovní morálku a drzost na učitele. Ale to je tak běžný, že to snad bych ani neřekla, že to je problém.

34. Jaký je podle Vás rozdíl mezi problémovým chováním a potom už poruchami chování?

Když je jakoby porucha chování taková, že už to potom ta třída těžko snáší jo, tak opravdu hledáme jiný východiska. Jako nemáme tady takový dítě, vždycky se stane, že ho se snažíme umístit někde, kde prostě... Anebo kolikrát třeba je možný, že od nás odešlo dítě... Neslyšela jsem to, ale možný to je, že od nás odešlo dítě, který jinde fungovalo dobře. Jo tak jak k nám přišlo... A jako za dobu opravdu, co tady jsem, jsem zažila několik těch dětí, možná do deseti dětí, že sem přišly opravdu se špatným hodnocením a tak, a tady byly zlatý. Říkali jsme, jak je to možný? Anebo se zklidnilo natolik, že problémový je, ale v únosný míře.

Že tam něco jako zůstalo, ale dá se s tím pracovat?

No no no, ale dá se s tím pracovat a to... A kolikrát se stane, že prostě, že zřejmě odchází, protože je na něj alergický kolektiv možná těch vyučujících a tak dále, že ho jakoby odšoupnou. My jsme teda měli tady s tím mutismem to děťátko, to bylo teda špatný a to jsme byli rádi, že jsme ho teda umístili do individuálního vzdělávání. To je nějaká tady škola... On se učí se doma, a je tady nějaký odloučený pracoviště, čili dochází někde složit zkoušky, něco se zase doučí a jde zpátky, nevím jak to přesně, ale vzhledem k tomu, že už dospěl do takovýhleho vzdělávání, tak si myslím, že ten problém tam asi byl velkej, že by se nechtyl ani na jiné škole.

35. No a do jaké míry má ten problémový žák vliv na vaši práci ve třídě? Když tam je v té třídě?

No... (odmlka)

Má nějaký vliv?

Určitě má v tom, že pokud je to tak problémový žák, že narušuje, tak potom je ještě otázka, jaká je ta třída. Jsou třídy, který toho žáka vstřebají a tím, že prostě on ten žák jakoby na něj nereagují, tak kolikrát jako to funguje. Stejně tak, jako když třída některá má žáka s nějakým handicapem, tak některá ho přímo vyšikanuje, tak ho jakoby vyšoupe a některá

ho přijme úplně normálně. To opravdu závisí i na tom, v jakém tom kolektivu to dítě je. I podle mě stupeň toho jeho problému, jak se to rozvine. Když potom je to nasazení proti tomu jedinci opravdu silný, tak se s tím podle mě nedá dělat nic, ani tyhlety kroužky a von je jinej a takový jo tyhlety metody všechny, tak to většinou selhává. Jo takový ty komunitní kruhy a tadyto vysvětlování a tohleto. Anebo to neumíme!

36. A to je už v oblasti... Nebo když už je to ve velkém míře?

Když už je to ve velkém míře no. Ale třeba jako teďka, jako vidím pořád... Třeba mám devítku před očima teď a tam je jedno dítě, který já myslím, že tam má vopravdu špatnou pozici. Já to vím, všichni to pozorujeme a ani do té devítky se nám nepodařilo jo. To dítě je slabý prospěchově a je to takovej meda a takovej to a jak dám vysloveně najevo té třídě, že to je špatný, že to je špatný chování jo, ale prostě ta třída je taková, to je problémová třída. Ale naučil se s tím žít. Já to vím, že tam žije a není úplně to ideální, ale není to tak, že by to dítě s tím nemohlo... Jo ale nezávidím mu to třeba jo. On tam dojede v té třídě, ta třída ho nějak jakoby toleruje a on si to v sobě nějak... On je i tak jako není úplně z nejchytřejších, že jo tak i po té sociální stránce si to asi nějak tak přežvejká, že nám tam do té devítky vydržel a nikdy to nevygradovalo, že by... Ale já to cejtím, že tomu dítěti tam nemůže být dobře. (odmlka) A neudělali jsme s tím nic prostě, i když jsme se snažili.

37. A co jste třeba zkoušeli... s tím dělat?

No právě! Měli jsme tam nějaký program. Měli jsme tam práci třídního učitele při různých těch komunitních těch... Promlouvala jsem i s tím žákem. On nakonec řekne: „Ále, já už jsem si na to zvyk“. Anebo on některý věci tím jak je... jak je takový jednodušší, tak on některý věci ani nevnímá. Vnímám to jenom já, že to je jako z jejich strany... Jo nikdy to není takový, že by to, opravdu jsem řekla, tak tak dost, to teda jo... jste přehnali. Je to neustálý, no je to takový to typický, co se vleče no.

38. No a... (odmlka) Když jste říkala, že to nějakým způsobem Vás jako ovlivňuje, když do té třídy jdete, že tam je ten problémový žák nebo že tu výuku ovlivňuje... Tak jak, jakým způsobem? Jak to na Vás působí? Děláte třeba něco jinak při té výuce? Nebo jaký jsou Vaše nástroje, který používáte?

Podle toho, jaký je problém. (smích)

Jo, je to zase individuální...

Je to zase individuální jo. Opravdu jako když by byl problém tady s tímhletem hochem, to už jsem teda... tu třídu já už nemám tuhleto devítku jo. Tak vždycky... Já osobně jsem vždycky ho, nevím, jestli to bylo dobře nebo, ale on vždycky když zabodoval, tak jako ta třída na mě viděla, že z toho mám teda nesmírnou radost jo. A běda jestli někdo se ušklib

jenom. Anebo jsem říkala, tak ty si myslíš, že seš jedničkář a podívej se teda, tos mě hluboce zklamal fakt. Jo, že jsem to přenesla na ty druhý, ale já nevím, jestli to tak vnímaj všichni učitelé, i když si to řekneme, že tam... A jestli to každé dělá jako správně z těch učitelů v té třídě, těžko říct jo. A hlavně bych řekla, že to je na třídním... A tahle třída měla na třídní velkej jako... (odmlka) Jako smůlu velkou, že má snad sedm třídních za devět let.

Což se taky může na tom kolektivu, jak funguje, projevit.

(Přítakává) Takže jo, to se projevilo. To opravdu je problémový žák v problémový třídě. S tím se pracuje docela špatně.

39. A ve kterém ročníku se podle Vás to problémové chování vyskytuje nejčastěji? Jestli se to dá říct?

Tak nejvíc se to projeví na druhým stupni. Jo jak přijde ta puberta, tak všechno v pubertě vygraduje. Takže vygradujou autisti, který do té doby třeba jsou v klidu a má diagnózu autismus a on se tam krásně jako srovná, dostane strukturovaný pracoviště a hezky si tam to... A pak jak přijde ta puberta a všechno se jakoby vyostří, tak se může stát, že tam je to teda nejhorší. A většinou se stává, že tam je to nejhorší.

40. A myslíte, že je to hnedka ta 6. třída?

Ne ne. Sedmička spíš. Sedmička jako... (odmlka) Běžně sedmičky jsou nejhorší jo. A pak se to klidni a devítky bývají nejlepší.

41. A když jste třeba v situaci, kdy si s nějakým žákem nevíte vůbec rady, jestli jste někdy v takový situaci byla...

No i se třídou... (smích)

A existuje někdo, kdo Vám s tím třeba pomůže? Za kým můžete jít v tu chvíli?

No pravdou je, že jako jsme tady na to tři, takže vždycky to řešíme ve třech jo. A ještě nám pomůže paní ředitelka jo. Takže tady je vždycky co k řešení. Otázka je, jestli ostatní vyučující a to si nejsem tak jistá, to je právě ten problém. Bych byla radši, kdyby chodili a říkali, že ten problém je, než já jsem se dozvídala okolo, že někdo ten problém má jo. To se stává, že někteří učitelé, který, tak jak říkám, prostě každé není ta osobnost, která... Oni by naučili ideální třídu, která jako ideální žák, že jo... No ale, když se setkají s tím problémem, no tak je to potom už horší a když ten učitel nepřijde jo... A já se to dozvím, no tak to mě vadí no.

42. No a myslíte, že by teda všichni učitelé měli být speciálně vzdělávání v oblasti toho rizikového chování? Jako je třeba to vzdělávání pro metodiky prevence to specializační studium, tak jestli by něco takového měli mít i běžní učitelé mimo ty školní metodiky prevence?

No tak takovej ten základ jo, ale jako jinak oni to řešit taky nebudou úplně sami, že jo. Oni vždycky když... Měli by přijít prostě a s tím dítětem oni přijdou jo. Otázka je potom celého kolektivu, jako jak celá třída reaguje na toho pedagoga a to... Ale jako většinou, když je problémovej žák, tak se dostane sem (ukazuje na svou kancelář) hned. Když už to je jako za hranicí, tak je tady hned. Oni ho vynesou v zubech.

Takže nějaký jako obecný....

Obecně, jako že by měli být proškolení nějak, z čeho všeho by měli bejt školený, na co všechno by měli být odborníci, že jo. (odmlka) Ale jako já bych viděla jednu věc, kde by jako mělo bejt to... A to práce se třídou, jako práce se třídou toho třídního by, podle mě teda, nemělo bejt jenom - vybereme na exkurzi a tak, spočítáme hodiny... A tam jako jsou asi mezery.

43. A v čem by měli být teda vzdělávání. Vy jste říkala práce se třídou, co konkrétně by to mohlo být?

Když je tady nějaký... Takový to získávání si důvěry a respektu mezi těma... To co jsem si říkala, že by měla být hlavní práce toho... (odmlka) toho psychologa, že by s těma třídama... Ale ten už by pracoval, když by se někde něco objevilo, prozkoumal by si to a tak. Ale taková ta základní práce, to co ty děti, co od nich chceme, aby se tolerovali, aby jako se odstranily hned na začátku takový ty: „Seš jinej, my se k tobě jinak chováme.“ To už by měl ten učitel měl jako... A každě na to taky nemá, to jako vykoukat a tak. To není jednoduchý, že jo.

A aby komunitní kruh nebyl jenom jako, tak si sedneme a řekneme si, co jsme dělali včera, protože byla neděle jo. Ale aby to mělo nějaký témata, dneska se bavíme o tom, pak se bavíme o tom. A ty děti získají důvěru a jdou třeba za tím třídním, protože předtím se bavili o něčem, co jako se jim vyskytlo. Podle mě to nedělej a ani na to to vzdělání teda nemaj. Třeba v tomhle bych já viděla...

Takže spíš než jako vyloženě téma rizikové chování, tak práce se třídou, práce se skupinou a tak...

A bych tomu rizikovému... to je jako prevence! Aby k tomu nedošlo, že jo. Prostě některý věci se daj na začátek nastavit tak, že ani k tomu nedojde. Když se s tou třídou to na začátku nenastaví, a není ta důvěra a neřekne se, kdo je jinej a že ho budem tolerovat nebo proč je jinej a jaký má to... No tak potom to vede k tomu, že už to musí řešit ten psycholog.

44. A co učitelé nejvíc potřebují, podle Vás, aby zvládali tu práci s těmi problémovými žáky? Napadá Vás?

Jednak ten, kdo to má přirozený... Jako v krvi, takovou tu autoritu a to. Tak s tím problémovým žákem problémy mít nebude. Pokud to není problém jako že jo, to záškoláctví, to co řešíme. Ale pokud je to ta drzost jo, to že se předvádí to dítě, a nakonec i, že se neučí jakoby, že se nenaučí. On se může, bez zájmu, ale naučit. Tak, tak pokud to ten učitel jakoby v sobě nemá...

Takže nějakou autoritu myslíte...

No tu autoritu, tak údajně autorita učitele... Na to jsou semináře, jak získat autoritu jo, no ale nevím teda... (odmlka) Nevím jakou metodou člověk, kterej to v sobě nemá, by tu přirozenou autoritu si jakoby, jestli nějakou důsledností jo nebo... Tak jako měla bych třeba některý adepty učitele, který by na takový semináře mohli jít.

45. Takže je to podle Vás jako o nějakým vrozeným respektu?

No, to ano. A když ho nemám, ten vrozenej, tu vrozenou a přirozenej a vrozenej respekt, no tak potom už bych se potom teda dala na nějakej ten seminář. (smích) Kde dělám chybu, že jo. Kde dělám chybu, jako proč mi to tak ujíždí, kde jsem nedůsledná a tak dále. To asi lze, že jo.

46. Takže je to o nějaké práci sama na sobě jako na učiteli?

To určitě. A dělal by to ten učitel sám pro sebe, že jo, aby mu bylo v té třídě líp.

47. A co Vy, jak pečujete o sebe Vy, když řešíte třeba nějakou náročnou situaci?

Víte, já mám dítě na vozíku s Aspergerem. Já náročný situace, co jsou tady... (smích) Pro mě moc náročný nejsou. Fakt je, že třeba pro mě náročný bylo jednání s dítětem, teda s rodičem toho krytýho záškoláctví. To pro mě teda bylo náročný, protože ten rodič to byl rozenej manipulátor, nepřijemnej chlap a to mě teda vždycky zvedlo adrenalin, že jsem se takhle klepala. (ukazuje třesoucí se ruce)

48. A co Vám potom pomohlo, že jste tu situaci zvládla ustát?

Já jsem se na něj musela nejdřív připravit předem.

49. V čem spočívala ta příprava?

No tak například jsme měli, když jsme vymejšleli... Přesně jsme odhadli, že to bude manipulátor. Přesně jsme se připravili, měli jsme školení – manipulace jo. Manipulativní metody a tak dále, a to nám tenkrát teda pomohlo celý škole. Respektive těm, který s tímhle tím člověkem museli jednat, tak jako vopravdu tam jsou takový ty technický postupy. Ta lektorka řekla i ty formulace, i to, jak se tváří. Fakt teda tenkrát děsně pomohlo. Takže jako jsou určitě věci, který se naučit daj. Že na sobě ten člověk ale musí pracovat. Když chodí jenom do práce pro ty prachy no... Ono to školení to taky není legrace, když je to odpoledne. Takovejch zase aktivistů šilenejch jako není. Že by si jako řekli: „Já udělám

osobnostní si kurz nějakej. “ nebo tohleto. Já třeba nesnáším takový tyhle kurzy, já bych do toho ani nešla. Jo takový ty teambuildingy a tyhle ty. Ježíš, to já nesnáším. (smích) To mně jako povaze nevyhovuje.

Jasně, tak každéj má různý směry, kterýma se ubírá, co mu vyhovuje...

A málokdo by do tohohle jakoby šel...

50. Myslíte tady teďka ze školy, z vyučujících?

Ano, ano. Jo ani bychom je do toho neuvrtali, že jo. A když to člověk nedělá dobrovolně... Já fakt na tu prevence za sebe nemůžu nikoho teď... A bylo by dobrý, kdyby to někdo měl vystudovaný, aby potom teda ty hodiny se mu sebrali a mohl pracovat nějak... Nebo kdyby ho to bavilo třeba, že jo.

51. Myslíte si, že Vám hrozí syndrom vyhoření?

Já si myslím, že mně ne. (smích) Ne a zvlášť poté, kdy nemusím učit těch dvaadvacet hodin jo. Protože to je pro mě ten relax, že já teda mám úředničinu, užiju si devět hodin výuky a ve zbytku řeším tyhle problémy jo. Tak takhle je to nastavený dobře, ale když si představím, že bych měla dvaadvacet hodin, kde by mě prudily tyhlety problémový třídy a problémový žáci a pak bych ty problémy ještě měla řešit v tu chvíli jako už by to byl problém.

52. Takže myslíte, že by ten problémový žák mohl být jedním z těch zdrojů toho syndromu vyhoření?

No... nebo problémová třída jo. No a potom už samotná osobnost toho učitele, kterej třeba nemá ten... Když se to setká takhle. Když se to takhle setká, tak to je jako, to je vražedný, že jo. To si myslím, že tam bylo s tou paní učitelkou... (odmlka) Jak to bylo na internetu a to, jak pak dostala infarkt, na tý střední škole... To musí být, já si to nedokážu představit.

53. Myslíte ten případ z té Prahy?

No no no. Ten pražskej. Jako já jenom, když jsem viděla ty shoty a to ještě byly komerční záležitosti, že člověk nevidí to pozadí jo, ale říkám si jako vedení, že bych neviděla něco takovýho, že se děje nebo zavírala nad tím oči, no to bych teda... To bych, to by se nemohlo stát, si myslím. A třeba se to stane, že jo, člověk si myslí, že nemá na škole šikanu a má ji tam a pak kouká jako blázen. To jako fakt je, že na to nekašleme, že děláme všechno proto, aby to tady nebylo. Jakmile slyšíme slovíčko šikana, tak máme vlasy takhle jako vzhůru na hlavě a děláme proto, co jakoby je v našich silách a není vyloučený, že je někde něco nějaký podhoubí někde něco skrytýho...

Ale doufám, že ne aby nám někdo skákal ze střechy, máme ji dost vysokou... Ale jako může tady bejt, že jsou tady, že to tady je, že jsou tady děti, který jsou v nepohodě no to koneckonců jo, že jo. A někdy si říkám, že se s tím těžko jakoby pracuje a dá se to, odstranit se to nedá.

Kolikrát i ty děti, když už jsme u té šikany, nebo ty děti, který se vymykaj, tak kolikrát si to dělaj i samy jako to vypadá. Jo, že jsou tak zvláštní a tak se jako nastavěj proti těm ostatním, že se jako z mé pozice jako ani nemůžou divit. Oni maj rádi tu samotu a i je jakoby přivýst je k tomu kolektivu nebo ten kolektiv k nim, je těžký. Tak potom jako je dobrá ta koexistence, ty si mě nevšímáš, já taky ne a my jsme vesměs spokojený jo. A taky to není dobře, že jo. No ale každé není družnej, to je i mezi dospělýma.

54. Když se vrátím k tomu vyhoření, jak by to vypadalo, kdybyste vyhořela?

(odmlka) To si ani neumím představit. No asi bych se mně... Bolelo by mě břicho, když bych měla jít do školy. (smích) Těšila bych se na prázdniny, to se těším taky. No a jistě bych byla na nervy nějak, že jo a věděla bych, že je to z tohohle jo. Jako chodila bych asi do třídy se staženým zadkem. To já normálně mám oblíbený a neoblíbený třídy a říkám si jako, v který třídě teď na konci jako polevím, protože mně to žily nervy, tak si to udělám a polevím a pustím jim teďka... no nebudu... jak budou finišovat a vopakovat až do konce. Stejně to zopakujem v září, až budou v klidu a pustím jim film. Vždycky já, vždycky ovšem v dějepisu. Nepustím jim nic zábavnýho (smích), ale vždycky je to v dějepisu, to si takovej ten cíl jakoby dám jo. Ale fakt jsou třídy teďka už asi ne, protože jako přece jenom je fajn, že když jde pan ředitel učit nebo paní zástupkyně, tak jako, už to samo o sobě je takový jako to... Ale bejvaly třídy, i když jsem začínala, že opravdu mě, jsem si říkala: „Vydrž!“ . Vydržet v té třídě. Jako fakt bejvaly strašný třídy jo a těch problémových dětí... Já musím říct, to je zajímavý, že furt řešíme nějaký problémy, ale že bejvaly problémovější. Dítě, který ve třídě kvokalo, který se normálně plazily pod lavicí, takovou třídu jsme mívali a tu tenkrát jsem učila normálně a zástupkyně, která vopravdu měla třicetiletou praxi, říkala: „Já nevím, co s nimi, to je hrůza!“ Bejvaly takový třídy. A co s takovou třídou? No nic, to se musí vydržet. Fakt taková třída byla. A tenkrát to ještě nebylo, ale to je dlouho, to je takových, já nevím patnáct sedmnáct let... Tenkrát ještě to nebylo tak, že bylo takových různěch ziskovek a neziskovek a teď, že by se na tu třídu někdo nasadil jo. A stejně by to chtělo nasadit z venku.

55. Máte pocit, že je to lepší v některých třídách, když přijde někdo jako externí?

I tak, když je nějaký problém jako, tak voni se ty děti líp otevřou. Oni tomu, kdo neustále chodí po chodbě, tak taková veliká důvěra v tom a budu tě potkávat pořád a budeš mně to připomínat, co jsem řek neřek, co se... Jo tak to si myslím, že když jde někdo zvenčí a řeší ten problém, taky má nadhled. Ten pan P. třeba má nadhled. To co my máme na talíři, on když nám to potom ukázal tu devítku, ty děti. Kluky extrémně vospělý a holky dětský a člověk si to neuvědomuje, jsou v jedny devítce. A kluci vysílali signály holkám, který nebyly

schopný je přijmout. „Voni nás šikanují!“ Jo a on to jakoby rozkryl úplně krásně jo a pak už stačilo jenom s těma dětma, protože se vědělo, kde je ten problém.

Nějak jste s nima pak pracovali na základě toho...

Fakt je, kdyby ty holky byly o tři roky to, tak žádnéj konflikt nebyl, protože ty kluci vysílali správný signály, jenomže oni je vysílali k zamrzlej holčičkám.

Tak to tam logicky nefungovalo.

Takže to tam nefungovalo no. Takže takovýhle věci kolikrát asi jsou dobře, když jsou viděný jakoby s nadhledem z venku, od někoho, kdo tu třídu pořád... Jako pod svícnem je tma, že jo.

56. Napadá Vás ještě něco, co byste k tomu dodala nebo něco řekla, co jste třeba chtěla zmínit a nezmínila?

Já myslím, že ne. Mě jakoby nic nenapadá. Co byste ještě potřebovala ode mě?

Za mě všechno takhle. Děkuju Vám.

ŠMP 3

1. Jak dlouho pracujete jako učitelka?

Přímo jako učitelka druhým rokem. (odmlka) Předtím jsem byla vychovatelka a to (odmlka) možná patnáct. Patnáct jako vychovatelka a dva jako učitelka.

2. A celou dobu tady na té škole?

(kýve hlavou, že ne) Tady si myslím tak dvanáct, třináct už možná.

3. Kolik je Vám let?

Čtyřicet devět.

4. Jaké předměty vyučujete?

No my tím, že vlastně tady třídní učitel se, jako je ta vize, aby učil co nejvíc předmětů, a já mám čtvrtou třídu, tak si to učím prakticky... Spíš bude jednodušší, když vám řeknu, co si tam neučím. Neučím hudební výchovu a eurymii.

5. A v jakých ročnících? Jenom vyloženě ta čtvrtá třída?

Jenom ta čtvrtá třída.

Žádné jiné ročníky?

Ne ne ne. To už by ani nešlo.

6. Jak dlouho na škole zastáváte pozici školního metodika prevence?

Myslím tak 5 let.

7. A co vás k tomu vedlo se jím stát?

Protože mám vystudovanou speciální pedagogiku, tak jako jsem hledala nějaký uplatnění v rámci toho, že jo. Byla jsem ta vychovatelka, tak za prvé tam samozřejmě tu speciální pedagogiku taky užijete, ale ne v takové míře. A pak vlastně, když tady odcházel metodik prevence na mateřskou, kolegyně, když odcházela, tak se hledal, kdo by to mohl dělat, kdo by na to měl prostor. A pokud možno i nějakou specializaci. No a vlastně jsme zjistili, že ten vychovatel má dopoledne volné místo, kdy vlastně může hned, ve chvíli, kdy děláte metodika a jste učitel, tak vás buď musí vysuplovat v nějaké hodině, když to potřebujete řešit a... Takže vlastně tohle bylo výhodou, včetně i toho, když jsme potřebovali jet na školení a různé semináře a tak, tak vlastně se to ukázalo jako, že to je výhodné.

8. A máte ukončené to specializační studium pro školní metodiky prevence?

Ne to nemám, protože vlastně já jsem i jakoby pozdě si dodělávala nejdřív vošku a potom vysokou, pak jsem naskočila do Waldorfského semináře a takže jsem se chystala, jakože bych vlastně, až... A ten končím v tomhle školním roce, bych si dodělala Waldorfský, že bych možná... S tím, že ale teď se tady rýsuje mladá perspektivní kolegyně, která do toho má chuť,

takže spíš to dopadne tak, že já jí to vlastně nějakým volným způsobem předám a ona naskočí do tohohle specializovanýho.

Ono já jsem, a ještě teda to bylo tak, že vlastně jsem tam měla pauzu, když jsem chtěla i tady v Pardubicích otevírali a bylo to v rámci Evropskýho projektu, ale protože tam byla podmínka nejen vysoká, ale muselo to být přímo učitel a já mám sice magisterské studium, ale neměla jsem v té době ještě hotovou dpsku², protože jsem se ještě vlastně, ještě abych mohla učit, dodělávala dpsku a neměla jsem tu dpsku hotovou, tak mě nevzali, protože prostě tam jsem nesplňovala ty podmínky.

9. A co pro Vás ta práce školního metodika prevence znamená? Co přímo Vaše práce obnáší tady na té škole?

Tak my to tady máme tak, že vlastně se scházíme, že ty věci ohledně prevence neřeším sama, ale vlastně máme skupinu, kde je výchovný poradce, metodik prevence, speciální pedagog a školní psycholog. Jednou týdně se scházíme, když není potřeba častěji. A vlastně jednou za týden se sejdem a každý z té své oblasti vlastně řekne, co je potřeba a nahlédnem na to ze všech stran. A to samé pak, když se řeší teda nějaký problém, tak ho neřeším já sama. Viz třeba dneska příklad, jsme řešili alkohol ve škole, takže vlastně jsem tam byla já, třídní učitelka a výchovná poradkyně. S tím, že až budeme mít příští týden celá skupina, tak tam my jim řekneme ten závěr. Není to tak, že bysme pokaždý u toho byly všechny, ale prostě aspoň dvě z nás, aby u toho byly, a potom si řekneme závěry a hledáme řešení dohromady, že to není jenom na tom člověku.

10. A co se týká tvorby preventivního programu školy?

Tam už je vlastně, to je tak, že ho tvořím já, jako metodik prevence, ale pak přijdu s tím, ostatním to dám nahlédnout a oni mi řeknou, že třeba ještě by tam dali to nebo to. Anebo naopak tu formulaci nějak upravíme.

Takže je tam zase nějaká spolupráce mezi více lidmi.

Určitě no. Ale jinak ten základ... Plus pak stejně pan ředitel to vlastně pročte, prostuduje, jestli je to všechno v pořádku.

11. A realizujete přímo Vy ve třídách nějaké preventivní aktivity nebo pracujete s třídními kolektivy jako preventista?

Ne. Je to tak, že vlastně to hlavní je na třídních učitelích a já vlastně jim jakoby doporučuju, protože chodí spoustu nabídek nebo i sama zjišťuju, kde prostě by byl nějaký buď program, nebo nějaká beseda, přednáška, nějaké materiály mám. A to nabízím těm třídním učitelům,

² DPS – Doplňující pedagogické studium (pozn. autorky).

takže takové to hlavní je na těch třídních učitelích, protože i oni tu třídu znají. A jenom, když je to obráceně a vlastně ten třídní učitel přijde a řekne, potřeboval bych, tak buď seženu odborníka anebo tam jdu já, ale ve většině to je spíš, že vlastně jakoby já nabízím.

12. A vzděláváte i třeba Vy pedagogické pracovníky v té oblasti rizikového chování nebo spíš jenom hledáte takhle ty různé školení?

Hledám, nabízím, a když samozřejmě přijde nějaký nový předpis, tak s tím kolegy učitele seznámím.

Děkuju. Teď bychom přešly na ten druhý okruh, jak jsem říkala.

13. Co se Vám vybaví, když se řekne problematický nebo problémový žák?

Tady už to začne být těžší. (smích) No je to určitě žák, který nějakým způsobem vybočuje tak, že si ho všimnete. Může to být, že vybočuje směrem vlastně, že je hodně živý, hodně prostě... Stále se řeší nějaké kázeňské problémy, anebo naopak je to dítě, které prakticky, když se večer zamyslíte, tak přemýšlíte, jestli tam bylo v té třídě, ale to je svým způsobem taky problematický, protože pak takhle se to tam může hromadit, to znáte. A pak... Pak vlastně se tam objeví taky nějaký problém. Takže na obě dvě strany.

13. Jak teda takový žák vypadá, co dělá, jak se chová konkrétně, když byste zkusila říct?

Dobře. Mám tam jednoho, no mám jich tam víc, ale můžu popsat toho, který je vlastně problematický nejvíc. Nevydrží chvíli v klidu, musím pořád mít dopředu připravenou nějakou činnost pro něj, a i když mám pro něj připravenou činnost, tak prostě kolikrát je to silnější než on, takže tu někoho praští, shodí ze židličky, kopne a tak. Takže nějaká fyzická agrese nebo něco rozbije, sebere prostě nebo svévolně odejde. Na druhou stranu je vysoce inteligentní, takže prostě ehm... (odmlka) se to tam trošičku potkává. Když vlastně s ním hovořím, tak se vším souhlasí, uvědomuje si, že to udělal špatně, ale prostě za půl hodiny to udělá znovu. To je ten jeden konkrétní, který tam teda vybočuje zrovna u mě.

14. Je to teda hlavně o nějakém jeho chování? Dá se říct třeba i diagnóze?

Tak on zrovna tenhle už i na vyšetření byl a vlastně nějaká diagnóza tam je. Je tam nějaká hyperaktivita, ale...(krčí rameny)

15. Co to třeba dělá s ostatními žáky v té třídě?

No ty to ruší. V první řadě je to ruší, na druhou stranu vlastně on je obírá o ten čas, který bych mohla věnovat těm slabším, těm který mě potřebují v tu danou chvíli.

16. Co rodina takového žáka? Souvisí nějak třeba to prostředí rodinné s tím, jak se potom chová ve škole, jestli i to se dá označit za problémové?

Určitě, určitě, určitě. Jako není to, že jo, nebývá to třeba problémová rodina jako v tom smyslu, že si představíme, že tatínek pije nebo tam vůbec nefunguje a tak. Ale ve chvíli, kdy vlastně je tam trošičku nějaký nesoulad ve výchově nebo prostě se něco v té rodině děje, tak vždycky se to projeví na chování žáka. A to už se pak může stát, i že to není problém, do té doby to není problémový žák, vlastně ve chvíli, kdy se něco v té rodině děje, tak na tom dítěti se to pozná.

17. Jsou většinou, nebo jestli se to teda dá říct, jsou většinou rodiče nebo rodina toho problémového žáka, kterého bychom tak mohli označit, tak je to rodina spíš spolupracující nebo nespolupracující?

Já bych řekla, že to je... Že to je jak kdy, že se to nedá jakoby říct. Že jsou rodiny, který opravdu to vidí, vidí, samy to vidí, že s tím dítětem je problém a chtějí s tím pracovat. A pak jsou rodiny, který se zavřou a buď hledají ten problém ve škole anebo se tváří, jakože ten problém vůbec není.

18. Co se Vám naopak vybaví, když se řekne ideální žák?

(smích) Žák, který vlastně poslouchá ve chvíli, kdy mluvíte, je schopný reagovat nějakým způsobem, jít do nějaké interakce s vámi, nevyrušuje ostatní, pracuje tak vlastně... dostane nějaký zadaný úkol, tak se snaží plnit v rámci svých možností ten úkol a nesnaží se vymýšlet někde něco okolo. (odmlka) To je základ.

19. Vy jste mluvila o tom konkrétním dítěti, co se Vám vybavil jako problémový žák. Když teď budu zmiňovat, nějaké další faktory, zkuste říct, jestli byste to dítě, které se takhle chová nebo má takový problém, jestli byste ho vy označila za problémové? Například když se jedná o docházku?

Jakože chodí pozdě?

Ano, třeba.

Pravidelně? No tam už je taky problém.

20. A prospěch? Například nějakí neúspěšní žáci?

No ten může být taky zařazen mezi problémové, ve chvíli, kdy vlastně... Tam může bejt zas několik faktorů, že jo. Buď to je žák, který neprospívá, ale nějakým způsobem to neřeší nebo mu to nevadí. A i ta rodina je s tím nějak sžitá. Nebo neprospívá, rodina má pocit, že by měl prospívat víc, tlačí na něj, že jo, tak tam už to pak hrozí taky, že to přejde do toho problémového chování.

21. Co třeba takové zapomínání nebo nedostatek motivace?

(odmlka) Zapomínání no, když vlastně... Jde o to, jak by to bylo časté zapomínání.

22. Takže záleží na nějaké míře, myslíte?

No, no. A ta druhá byla?

Nedostatek motivace.

Nedostatek motivace no. Tak tam bych v první řadě hledala vlastně jakoby u sebe jako u pedagoga, proč to dítě má nedostatek motivace, jestli já ho dokážu nějak namotivovat, jestli mu vlastně dávám to, co potřebuje.

23. Co je podle Vás ta největší problémovost? Co Vám vadí nejvíc u těch problémových žáků?

Právě to, že vlastně ohrožují i ty ostatní. Mně vadí tenhle problém, jo takové to rušení a to, tak dobře, tak je to nepříjemné. Je to nepříjemné mně, je to nepříjemné těch dětem okolo, ale vlastně to, to jak zabezpečit, aby vlastně tyhle děti, co mají nějaký problém a projevuje se to u nich tak, že ubližují těm ostatním, jak vlastně ošetřit tohle.

24. Takže spíš v tu chvíli myslíte na ten zbytek té třídy?

Přesně.

25. A s jakým problémovým chování se v té své praxi setkáváte nejčastěji?

Tak, když pomínu toho, co už jsem popsala... Tak pak už je to opravdu jenom to, nějaký to vyrušování, jinak tohle jsou čtvrtáci. Ale když vezmu metodika prevence, tak už tady, právě dneska jsme řešili alkohol. Někaký jakoby napadání v kyberprostoru.

26. Ještě něco Vás napadá?

Přemýšlím, co jsme ještě řešili, je teprve začátek školního roku.

Klidně i za loňský rok, když si zkusíte vzpomenout.

No asi bych řekla, že teď, teď se dostává opravdu do popředí ten kyberprostor. No, že to je hodně těžko, těžko uchopitelný vlastně jak ty děti tam, jak na jednu stranu vlastně tam těm to nedovolit a na druhou stranu ty ostatní ochránit. Je to z pohledu školy hodně těžký.

27. Co konkrétně myslíte v tom kyberprostoru.

Třeba příklad, vyfotím někoho, i když on si to nepřeje, abych ho vyfotil. Ta fotka vůbec není pěkná, ještě k tomu dám nějaký nepěkný nápis a vyvěsím to někde. Nebo prostě posílám nějaký pomlouvačný, že jo, teď to rozešlu mezi všechny a vlastně, aniž bych, já jsem se... Nebo aniž by ten žák se mohl bránit. On nejdřív třeba ani neví. Anebo teď ještě je vlastně tam problém v tom, že některé ty děti mají ten Facebook, některé ho nemají, takže oni než se to dozvědí, že jo pak se prostě ty spolužáci uchyťávají a to a vlastně oni než zjistí proč, kde to, ani to nemají možnost vidět, protože ten Facebook nemají, takže tam... tohle bych řekla a i do budoucna, že to bude velký problém ten kyberprostor.

28. Jaký je podle Vás rozdíl mezi problémovým chování a potom už poruchami chování, z pohledu toho metodika prevence?

(odmlka) *No já si myslím, že ty... to problémový to ještě pořád ta škola dokáže nějakým způsobem zvládat ve spolupráci s rodičema a ukočírovat.*

29. A ty poruchy chování, že to už je závažnější?

Tak to už je závažnější a tam už hlavně by škola, podle mýho, měla vyhledat právě nějakou jinou organizaci, která by v tomhle směru pomohla.

30. A do jaké míry má ten problémový žák vliv na Vaši práci ve třídě? Když vstupujete do třídy, víte, že tam je, nějak se projevuje v té hodině, tak jaký to má třeba vliv na Vaši práci v té třídě?

Tak já ještě, když tam vstupuju, tak ne, tak já teda musím říct, že ráno prostě to беру, každé ráno to беру jako čistý stůl. To znamená, že se s dětma vítáme, podáme si tu ruku prostě, takže tak to беру a... (odmlka) A není to tak jako, že bych čekala, kdy vlastně to zase přijde. A jsou i dny, kdy to nepřijde jo, že opravdu se to povede, ale... Ale samozřejmě potom, když už třeba tenhle konkrétní, když už potom se rozjede, tak je to pro mě hodně těžký, protože ve třídě nemám asistenta, to znamená, já potřebuju nějakým způsobem jeho zvládnout a ty ostatní prostě od něj clonit a... Takže mi ubírá vlastně tu pozornost, kterou bych věnovala celé třídě a tomu učení jako takovému. Zdržuje to určitě od práce. S tím, že to rozptyluje a potom ty citlivější děti, že jo, ty zas než se vrátěj zpátky, máte rozjetou nějakou práci vlastně a tenhle ncten, když tu práci naboří, tak než se zase dostanete do toho, co se chtělo děla, tak to zdržuje.

31. Ve kterém tom ročníku se dle Vašeho názoru problémové chování vyskytuje nejčastěji?

(odmlka) *No my ty co tady máme, tak to je osmá třída, ale vlastně tam už to začalo v té sedmé třídě, takže spíš bych řekla, je to ten druhý stupeň no.*

32. Napadá Vás, proč?

Tak tam s nástupem puberty dochází ke všem těm změnám, ať už jejich, že jo tak to nahlížení na ten svět okolo.

33. Takže myslíte, že to nějak souvisí s pubertou a s nějakými projevy týkající se toho?

Určitě.

34. Existuje někdo, kdo Vám může pomoci ve chvíli, kdy si s nějakým žákem třeba nevíte rady?

No právě jak jsme ta skupina, tak vlastně první krok, co je, tak, že jdu a přednesu to naší skupině.

35. Myslíte si, že by měli být i ostatní pedagogové kromě metodika prevence nějak speciálně vzdělávání nebo zaškolování v oblasti rizikového chování?

Já si myslím, že určitě, protože vlastně nikdy nevíte, jaký děti v té třídě budou a vlastně čím víc je ten učitel v tomhle ctom zkušený, tak je šance, že to dítě zvládne.

36. A co byste si představovala, že by třeba mělo být náplní toho vzdělávání?

(odmlka) No já třeba když jezdím na ty semináře, tak mně se nejvíc líbilo, když jsme dělali, že to nebylo jakoby povídání, že posloucháte, někdo vám řekne nějaký příklady, dobře to je hezký. Ale když jsme si sami vyzkoušeli modelový situace.

37. Takže hlavně jako praktické nějaké rady a zkušenosti ostatních?

Určitě, určitě. (odmlka) A na jednu strany rady a na druhou stranu opravdu, že jsme si vyzkoušeli sami, že vlastně jsme měli ty role. Jeden byl ten, který šikanoval, druhý byl ten, který byl šikanován. Tam byla ta paní učitelka, byla tam ta maminka a vlastně jsme si to vyzkoušeli a koukli jsme na to z několika stran.

38. Co podle Vás učitelé nejvíc potřebují, aby tu práci s problémovými žáky zvládali?

(odmlka) Určitě potřebují podporu. Je špatně, když ten učitel v to zůstane sám, takže ta podpora určitě. Ať už ze strany vedení školy anebo metodik prevence, výchovný poradce, speciální pedagog. Jako speciální pedagog a školní psycholog na škole, to je skvělá věc prostě. Nám to pomůže hodně.

39. A jak Vy sama o sebe pečujete, abyste třeba některé ty náročné situace zvládla?

Chodím na jógu, kde je relaxace, (smích) sport. No určitě se člověk nemůže zavřít jenom ve škole.

40. Myslíte si, že Vám hrozí syndrom vyhoření?

(pouze mlčky přikyvuje)

41. A mohl by být ten problémový žák také jedním z těch zdrojů?

To si myslím, že ne, že to je spíš tak, když člověk právě se nedokáže odstříhnout a nenajde si nějakýho koníčka, aby to vykompenzoval.

42. Co by teda mohlo být tím zdrojem?

Já si myslím, že když celkově vlastně jakoby se nedokážete odpoutat od té práce jo. Takže vlastně věnujete nejen ten čas, co jste tady, ale přijedete domů zase. Vlastně ten čas věnujete i o víkendu pořád vlastně a zacyklíte se. A pak už se z toho špatně vystupuje. A pak najednou zjistíte, že to všechno takhle, tak plyne a není tam žádný vybočení.

43. A jak by to vypadalo, kdybyste vyhořela? Co myslíte?

No... (odmlka) To, že už jsem se k tomu blížila, tak to prostě pak se vám do té práce ani nechce. Na jednu stranu vlastně jste tam pořád, ale pak se vám do ni ani nechce. Nechce se vám do ničeho teda, nechce se vám ani už do těch koníčků.

44. Napadá Vás ještě něco, co byste chtěla dodat nebo říct? Něco, co jste chtěla říct a neřekla?

Myslím, že to bylo vyčerpávající. (smích)

Děkuji.

ŠMP 4

1. Jak dlouho pracujete jako učitelka?

Dvacet (odmlka) čtyři roků. Dvacet pět to teďka vlastně bude.

2. A kolik je Vám let?

51 mi bude.

3. Jaké předměty vyučujete?

Tělesná výchova, přírodopis, environmentální výchova.

4. A v jakých ročnících?

Šestka až devítka.

Takže druhý stupeň kompletně.

Hm.

5. A jak dlouho na škole zastáváte tu pozici školního metodika prevence?

3 roky?

6. A co Vás k tomu vedlo se jím stát?

V podstatě spíš rozhodnutí ředitelky. Nebo spíš rozhodnutí, že jsem typ, tím že se zúčastňuju s dětma akcí mimo školu, tak vlastně mám tu výhodu, že je můžu poznávat i jinak, než jenom ve třídě. To znamená sportovní kurzy, lyžařský kurzy. A tím, že jsem i vlastně jakoby bejvalej sportovec, tak mám pocit, že mě ty děti... I ten předmět tomu trošku nahrává, že to není matematika, čeština. Takže ty děti mě berou asi trošku, bych řekla jinak. Jo že asi možná i duchem, my sportovci jsme takoví... Ne takový ty suchý učitelky, když to tak mám říct. Ty děti to berou a vlastně za ty roky co tady pracuju, jsem si asi vytvořila mezi dětma takovej ten punkt tý důvěry. Takže za mnou i předtím chodili s nějakým problémem a tak dále. No a paní ředitelka se tohohle snažila využít, že vlastně se na tu práci hodím, takže mě do toho uvrtala. Posléze jsem to vystudovala dva roky v Praze to studium na Karlově Univerzitě, takže jsem i vystudovaný erudovaný školní metodik.

7. A co pro Vás ta práce znamená? Co obnáší pro Vás tady na té škole?

No tak obnáší samozřejmě, tady jsme v kabinetě s výchovnou poradkyní, to znamená, že řešíme nějaké ty problémy konkrétní s žáky s rodiči, s vyučujícími. Ale řekla bych, že úplně takovou asi hlavní mojí náplní je příprava nějakých těch preventivních programů. Ať se třeba jedná, že sama si dělám jakoby program na adaptační kurzy pro šesté třídy. Teď jsme měli... Máme za sebou v osmičce sportovní kurz, tak tam taky vlastně se po večerech věnujeme tématice vlastně prevence. Takže... No a potom samozřejmě, protože dostáváme už několikátým rokem od města, od zřizovatele dotace, tak vlastně tu částku se snažím tak

nějak rozumně... Rozumně utratit za takový zajímavý akce, aby se to samozřejmě týkalo jak prvního stupně, tak druhého stupně. Takže spíš hlavně bych řekla ten výběr... výběr těch programů preventivních.

8. Takže výběr programů, tam je asi i tvorba vůbec preventivního programu školy?

Ano, ano. Minimální preventivní plán ano.

9. Spolupracujete třeba nějak s třídními učiteli? Že s nimi komunikujete, když je potřeba, když se něco děje?

Určitě, určitě ano. Spolupracuju. Zase já mám třeba tu výhodu, na rozdíl od učitelů, kteří učí třeba jenom v několika třídách, že já vlastně učím ve všech, což je taky výhodný, že vlastně znám úplně všechny děti. Třeba češtinářka tady nemůže učit samozřejmě ve všech třídách tu češtinu. To je hodně hodin. Takže i z tohoto důvodu já třeba přímo vím nebo mně učitelka třídní řekne: „Hele podívej se, tenhleten a tenhleten, tak mu domluv.“ nebo něco takovýdlehého. A i z pozice mého somatotypu (smích) tak mám... Mám i v tomhle směru docela takovou jako bych řekla, že dokážu to s těma dětma nějak udělat.

10. Spolupracujete asi teda i s výchovnou poradkyní?

Hm hm.

11. Školního psychologa tady máte?

Máme. Vlastně je to pod... ale je to pod Pedagogicko-psychologickou poradnou z Pardubic, takže vlastně tady máme jakoby odloučené jejich pracoviště. Že máme hlavně tady pobočku poradny, takže s dotyčnými se známe a samozřejmě pokud je něco potřeba tak se za nima zajde.

12. S rodiči komunikujete, poskytujete třeba i jim nějaké poradenství?

Víte co, problém je v tom s těmi rodiči... Za tu dobu, co jsem ve školství, že (odmlka, povzdychnutí) prostě klasická rodičovská schůzka - přijdou rodiče, se kterými v podstatě moc mluvit nepotřebujete. A s těmi, s kterými potřebujete mluvit – ty nepřijdou. A takhle se zhruba odvíjí i naše ehm... naše jakoby součinnost s rodiči. To znamená, že rodiče problematických žáků pokud nepřijdou vůbec, tak musí být vyzváni, pokud je nějaký velký problém - dopisem. Pak přijdou, stejně ten, řekla bych, že tam domluva není moc účinná, protože oni už sem přijdou s takovým tím jako: „Co zase!“ jo a tak dále. Takže tam s těmi rodiči ta spolupráce jako... A když se udělá třeba nějaký, nebo se pozve nějaký lektor s rodičema, jak pracovat v pubertě s dětma a tak dále. Stejně na to zase přijdou rodiče, kteří to v podstatě nepotřebují absolvovat, že jo. No takže asi tak.

13. Vy jste říkala, že nějakým způsobem zajišťujete ty preventivní programy na škole. Děláte třeba i vy, pracujete s třídními kolektivy Vy sama jako metodik?

No v podstatě v součinnosti s paní výchovnou poradkyní, která učí občanskou výchovu, tak v podstatě má i ona jako v rámci toho předmětu spoustu takovýchle věcí, který já jsem dřív dělala třeba v rámci toho přírodopisu. Dělali jsme ten (odmlka) jak se jmenuje... na začátku roku – SORAD. Ten sociometrický průzkum a takovýchle věcí. Takže tyhle věci jo, to děláme, ale řekla bych, že to spíš dělá ona v té občance. (Do kabinetu vstoupila výchovná poradkyně, která poté několikrát odešla a zase se vrátila.)

Tak to byl první okruh, který je zaměřený na tu práci školního metodika. A teď ten druhý je zaměřený na tu oblast toho problémového žáka.

14. Co se Vám vybaví, když se řekne problémový nebo problematický žák.

(smích výchovné poradkyně z povzdálí) Co se mně vybaví... Většinou je to nějaký výrazný žák, který nějakým způsobem výrazně narušuje chod, chod toho vyučování v konkrétní třídě. To znamená, v současné době tady máme na prvním stupni jednoho výrazně problematického žáka, takže když se řekne problematický žák, tak si prostě představím nějakého takového výrazného.

Takže Vás napadá někdo jako konkrétní...

Ano, ano.

15. A co takový žák dělá, jak vypadá, co dělá, co nedělá?

Tak v prvním okamžiku vidíte z jaké je rodiny, jaká je spolupráce. V podstatě on žije s otcem a pak vidíte nebo slyšíte na poradách problematiku, jak tam má vlastně kolegyně z prvního stupně o tom mluvej. Teď jsem tam dokonce byla jednu hodinu suplovat v té třídě na prvním stupni, takže jsem měla možnost s ním bejt osobně. Je to spíš jako smutný jo, protože chtě nechtě (odmlka) tady nějakou výraznou nápravu nebo možnosti změny moc nevidím. A je to hlavně teda s tou, z té rodiny. Takže to je pro mě problematický žák, který, když to tak řeknu... Domnívám se, že nedopadne dobře. Tak to je pro mě problematický žák.

16. Vy jste říkala, že ty jeho problémy nějak vycházejí z rodiny, že asi nemá úplně to správné rodinné zázemí. Jak se teda chová v té škole nebo co je ten problém, který... co jakoby dělá?

Agresivní, nerespektuje učitele, nadává jim vulgárně v podstatě. Takže žádnéj respekt k učiteli k tomu... (odmlka) Na děti, na děti je agresivní, takže pak dochází k problémům, že ty rodiče ostatních dětí si stěžujou a je to dost takovej začarovanej kruh, protože my ho nemůžeme nějakým způsobem jakoby vyhodit ze školy. (smích)

Takže je to o nějakým jeho chování při hodinách, ke spolužákům, k učitelům.

Ano. (přikyvuje) *Jak třeba mě nenapadá problematický žák, když se řeší, já nevím, kouření na druhém stupni, alkoholismus... (odmlka - do rozhovoru vstoupila výchovná poradkyně) Zahájení pohlavního života předčasný... To jsou takový řekla bych... Tak nějak k tomu věku patří. Sice to je problematika, prevence, ale já spíš... Jak jste říkala problematický žák, tak si prostě vybavím...*

Myslíte nějaký ty jiné problémy prostě.

(přikyvuje)

17. Tak když se budeme bavit takhle o tom konkrétním žákovi, který má nějaký problém v rodině, tak jsou to rodiče, kteří nějakým způsobem nespolupracují se školou třeba?

Víte co, já si dovedu... dovedu za těch x let, co pracuju ve školství, si dovolím jako říct, že z 90% člověk pozná, z jakýho prostředí to dítě je. A z 90% vidím, že je to jenom otázka té rodiny. To jsou i prostě problémy takzvaně jakoby z dobrý rodiny nebo z normální rodiny dítě, který má problémy, tak pak zjistíte, že to je taky jen naoko ta dobrá rodina. Takže teďka já třeba řeším ve své osmé třídě veliký problémy s jednou žákyní a vlastně dostává i dvojku z chování. Ale je to prostě problém v podstatě svým způsobem jakoby neřešitelný, protože matka si s ní neví rady, je rozvedená, to prostředí rodinné, přístup té matky, byť teda s tou dvojkou souhlasila, že taky jako už neví, co, jak dál. Takže ta prevence je někdy taková bych řekla jakoby... nemůžu říct úplně neřešitelná, ale těžko, těžko se tam nachází nějaká ta cesta, která by těm dětem trošičku změnila ten život no.

18. Myslíte, že některé ty problémy jsou jako už hlubší, že ta prevence tam nějakým způsobem nefunguje.

Tak tak... Tam spíš jde snad o to, aby jim člověk ukázal, že se dá žít nebo dá trávit volný čas trošku jinak než s partou někde na takových pofiderních lidí s cigaretou, s alkoholem, ale zas je to jenom na nich, protože absolvovala jsem několik přednášek třeba s psychologem z věznic, že prostě některý ty vězňové, oni nechtějí ty programy, nechtějí žít jako jinak. Ono se jim to líbí tak, jak žijou.

19. A co se Vám naopak vybaví, když se řekne ideální žák?

No u mě to zase souvisí trošku s tou mojí aprobací. Pro mě ideální žák není jedničkář takovej ten (smích) vzornej, ale prostě takový to dítě do nepohody, spíš to, který si umí v životě jakoby poradit, dobře komunikuje v kolektivu, dobře komunikuje s dospělými. V takové té dobré hranici, kdy respektuje dospělého, současně není nějaký podlézavý a tak dále. Takže takové to dítě, které vopravdu si dovede i třeba mimo školu, je aktivní, dělá nějaký... Nějaký má zájmy. Jo tak to se mně jako vybaví. Říkám takový dítě do nepohody. (smích)

20. My jsme už mluvily o tom, že když se řekne nějaký problémový nebo problematický žák, tak se Vám vybaví nějaké konkrétní dítě. Já teď zkusím číst nějaké věci, které by mohly být problémové, nebo by z nich mohl vyústit problém a zkuste říct, jestli ještě něco Vám tam přijde, jako že to vnímáte u problémového žáka. Když se jedná třeba například o docházku nebo prospěch, jsou to neúspěšní žáci, žáci s dysfunkční rodinou, o tom jsme mluvily. Poruchy učení nebo nějaké zapomínání, nedostatek motivace, nepozornost, vyrušování při hodině, vztahy mezi vrstevníky, vulgarita. Je tam ještě něco, co vnímáte, že ten žák je problematický, když se takhle chová?

Já myslím, že to, co jste řekla, je asi tak jako vyčerpávající no. (do rozhovoru vstoupila výchovná poradkyně)

Těžko říct ještě co bych asi k tomu... Já to prostě opravdu vnímám, že je to všechno o té rodině, to znamená, jaká tráví ta rodina volný čas, jak ta rodina žije dohromady, jaký ta rodina má ambice, jaký má, já nevím plány do budoucna a z toho ty děti vlastně žijou, takže my po těch dětech nemůžeme chtít, aby začaly mluvit slušně, když doma se mluví vulgárně. Aby nekouřily, nepily, když rodiče chodí podnapilí, kouří doma, není doma žádná kultura bydlení, kultura stolování. Tak v té škole oni nemůžou být zase úplně jiní ano. To znamená, že jako kdysi dávno byly rozdíly mezi městskými a venkovskými dětmi, tak je to v podstatě z tohohle důvodu. Takže máme tady děti zapáchající, ale prostě přijde maminka a vidíte, že to dítě za to nemůže, jako v podstatě odkud pochází. Takže s tím samým i to záškoláctví, neomluvené hodiny, když ty rodiče jsou nezaměstnaní, nemají oni sami nějaký denní režim, tak to nemůžou oni chtít po dětech, ale ani tím pádem my. Takže je to takový začarovaný kruh a já říkám ta rodina je asi základ. I když jsou povahy dětí, který se proti tomu trošičku, zrovna ta zapáchající rodina má hodně dětí, ale učila jsem už, oni mají asi deset dětí, tak několik těch dětí a asi ještě budu učit. A třeba se tam najde dítě, který proti tomu trošičku jde a opravdu o sebe jako dbá a tak dále. To je totéž jako, máme tady děti hodně z dětského domova, a taky se tam najde dítě, který už má na té základce plán, co chce dělat. Já si, jsem v kontaktu jedním, kterému už je pětadvacet a chtěl prostě bejt kuchař, protože půjde někam na hory vařit, kde je byt, aby dostal nějaký bydlení. Protože voni vyjdou v osmnácti z dětskýho domova a nemaj kam jít, nemaj co dělat jo, takže zase spadnou někam ne úplně, kam by asi chtěli a to se mně líbilo, že ten kluk už prostě v tom dětském domově věděl, že nebude to tak ideální mít, tak už se nějakým směrem posunoval a to je přesně to, že ty děti někdy se z té rodiny jakoby vymknout, ale maj to těžký, že jo.

21. Co je podle Vás ta největší problémovost? Co Vám vadí úplně nejvíc, když ten žák je nějakým způsobem problémový?

Že mu to je všechno jedno. Takový to, že vezmeme si sem žáka, žákyni, snažíme se tak mezi čtyřma nebo šesti očima tak nějakým způsobem normálně, ne jako učitel - žák, ale tak popovídat. „Jo, jo, jo“ a zavře dveře a je mu to jako úplně jedno a v podstatě, neříkám, že to je ztráta času, ale... Ale tohleto, taková ta, takový to, že jim to je fakt jedno, nemaj vůbec, nedokážete v nich vzbudit nějaký zájem, aby to trošku chtěli změnit, aby to, taková ta beznaděj někdy a tohleto.

22. A čím myslíte, že to je, že jim to je jedno?

No myslím si taky tím, teďka zase myslím konkrétně na tu žákyni, ve své třídě v té osmé. Že je to tím, že ona vidí, jak ta matka její žije už mnoho let, jsou bez otce. Otec je velmi problematický, málo se viděj, samozřejmě ty děti si ho idealizují, že jo a takže ta holka hledá potom třeba jakoby lásku nebo nějakou, nějakou pozornost jinde a zase ne zrovna moc vhodně. Takže mám podezření, že už samozřejmě s chlapci tak nějak se kamarádí víc než by bylo zdrávo v jejím věku, ale je to protože ona hledá, hledá jakoby tu, to porozumění a tím pádem zase jak ho hledá tam, kde by neměla, tak dochází k tomu, že zase ji to vrací. Prostě, ten kluk ji samozřejmě nemá rád jako jí. A tím pádem ona musí propadat dál a dál beznaději, protože vlastně nikde nenachází, takže tam docházelo teďka u ní trošku k tomu sebepoškozování, ale což si taky myslím, že je z její strany výkřik jako: „Všímejte si mě, je nějaký problém.“, že jo. Ale je to s ní... Kamarádky, který měla, byla velmi oblíbená, tak už ji taky maj v podstatě, už říkaj, že to fakt přehání, že už přechází přes tu hranici, ale těžko už... Několikrát jsme se bavily, s maminkou jsem v kontaktu, s ní to řešíme.. ale...no ale, je to velký problém. Těžko v tom najít nějakou cestu.

23. Čili to zase nějak vychází z rodiny, z nějakého ne úplně ideálního prostředí?

Ano určitě.

24. S jakým tím problémovým chováním se setkáváte nejčastěji Vy ve své praxi?

V podstatě asi s tím záškoláctvím. Abychom tady řešili problematiku kouření to, to si myslím, že to je taková, to je nekonečná cesta, že tady ty děti kouří před školou. Ale to záškoláctví a potom asi ta vulgarita. Vulgarita k vyučujícím, vulgarita ke spolužákům a nerespektování autority. Hodně velké problémy jsou mezi tím, že ty děti, oni jsou velice, velice vědí co a jak, tak u některých učitelů jsou velké problémy při vyučování, takže pak se řeší to, že zase ty děti ostatní tím trpí, když ten učitel není schopen tak nějak dát tu třídu do poklidu. Takže to se hodně řeší.

25. Jaký je podle Vás rozdíl mezi problémovým chováním a poruchami chování?

No tak poruchy chování, samozřejmě to je z nějakýho důvodu diagnostikované, ať u toho psychologa nebo v poradně. Ale já si myslím, že kdybychom dneska poslali každé

problematické dítě do nějaké poradny a tak dále, tak každé dítě by, z mého pohledu, teda dostalo na něco papír. Když to tak mám říct. Je to prostě složité z toho důvodu, že dítě, které je diagnostikované... Často si myslím, ono to možná trošku souvisí i s těmi dyslexiemi – že já mám na to papír, takže žádné mantinely neexistují už vůbec. Jo takže ostatní: „No von teda má tyhle tyhle.“ Samozřejmě tam jsou i děti, které berou nějaký medikace, že jo, to určitě nějaké léky. Ale... Ale já v tom velké rozdíly nevidím, protože pro mě, takhle já to beru i jakoby do budoucna, do života, když máte dyslexii, tak se s tím musíte poprat, protože ve škole - dobře vám nějakou tu známku trošičku hodnocení sníží, ale v životě si s tím prostě musíte poradit. Totéž jestli máte nějakou, nějaký problémy s chování, musíte se nějakým způsobem s tím poprat a začlenit se do života. Takže jestli to má někdo diagnostikované nebo je jenom někdo nevychovaný nebo je z nějakého prostředí, musí se do těch, prostě musí se nějak socializovat a do toho kolektivu se vejít. Já to třeba i říkám dětem ve třídě říkám, víte co, no, když si stěžují na nějaké vyučující, na děti, znáte to. Říkám, ale vezměte si, že to je takový vzorek toho, jak vy budete žít, nikdy nebudete v kolektivu, který bude stoprocentně vám vyhovovat. Nikde nebudete mít nadřizené, kteří vám budou vyhovovat. Vy se musíte s každým naučit nějakým způsobem vycházet, jak v kolektivu ve třídě, tak i s těmi vyučujícími, takže já bych to nějak nerozlišovala.

25. A do jaké míry má ten problematický žák vliv na vaši práci ve třídě? Když jste ve třídě, učíte nějaký předmět a máte tam toho nějakého problémového žáka.

Velký, samozřejmě velký. Jak říkám velice, velice obdivuju kolegyně, které učí ty hlavní předměty, z mého pohledu jako je matematika, čeština, anglický jazyk, kdy je potřeba ty děti fakticky něco naučit a teďka to problematický žák opravdu narušuje to vyučování, snižuje, snižuje, snižuje vlastně pozornost těch ostatních a celá ta hodina je jakoby rozhozená. V mém předmětu samozřejmě, co se týká přírodopisu, tělocviku už vůbec, tam je to jakoby jednodušší tohleto zvládnout. Ale na druhou stranu, je to veliký problém, protože, jak říkám, rodiče si potom stěžují a oprávněně si stěžují, že vlastně nejsou schopni ty děti něco naučit, když vám tu hodinu někdo narušuje. Takže z tohoto pohledu je to veliký problém a pak záleží v podstatě na individualitě toho učitele, jak si s tím poradí no. Tohle bude veliký problém od příštího roku – integrace, že jo. Tam nejde jenom o to, že ty děti v podstatě oni nebudou... I když teda taky, učila jsem na praktické škole, jsou některé problematické i chováním, ale tím, že oni nebudou dostačovat po té stránce výukové, tak se stanou problematickými, protože to budou ventilovat, z mého pohledu, úplně na jinou stranu.

26. Budou to asi zase nějaké větší nároky na toho učitele, myslíte?

Tak tak.

27. Ve kterém ročníku se podle Vás to problémové chování vyskytuje nejčastěji?

Já bych řekla, že se to láme tak v sedmé třídě mám odpozorováno. I co se týká lyžařských kurzů, že vlastně ta sedmička je taková bych řekla jako nej nejkritičtější. Obecně samozřejmě někdo už v šestce. Tajhleto moje žákyně teda ten zlom nastal až letos v té osmé třídě, možná i tou jakoby s nástupem té puberty, ale mezi tím sedmým osmým ročníkem.

28. A existuje někdo, kdo Vám může ve chvíli, kdy si třeba nevíte rady s nějakým žákem, kdo Vám s tím může pomoci?

Tak spousta věcí řešíme tady s kolegyní výchovnou poradkyní a v podstatě i s ředitelkou. Ředitelka v tomhle směru je velice, velice jako vstřícná k jakýmukoli řešení.

29. Scházíte se nebo máte i v rámci školského poradenského pracoviště třeba nějaké pravidelné porady s výchovnou poradkyní nebo i s paní ředitelkou?

Jakoby klasické pedagogické rady, to máme, ale jakoby pravidelné porady třeba jenom ředitel, zástupkyně, výchovný poradce, metodik, to ne. To se scházíme na základě opravdu, když se něco děje, třeba i s třídním učitelem.

30. Takže když se stane nějaký problém, tak...tak se sejdete?

Ano, ano.

31. Myslíte si, že by všichni pedagogové měli být speciálně vzdělávaní v oblasti rizikového chování, v oblasti prevence?

Přímo speciálně ne, ale asi by měli v rámci třeba v teď je různých spousta školení. Měli by aspoň třeba jednou za čas nějakou zajímavou přednášku, nějakého lektora. My jsme tenkrát s ředitelkou byli na nějakém školení, kde opravdu byli psychologové z té věznice a bylo to velice zajímavý, právě nám to trošku otevřelo oči, že nutit některé děti, aby chodili na koncerty, jezdili na výlety – ne, oni to prostě nechtějí, protože tak žijou. A jenom jako vy, když žijete nějakým stylem život a máte pocit, že se vám to tak líbí a že je to tak dobře, tak pro spousta ostatních to dobře a ideálně směr bejt nemusí, že jo.

32. A co by teda mělo být náplní nějakých těch přednášek, co jste říkala, že by se měli učitelé účastnit, tak o čem by to mělo být?

(odmlka, povzdychnutí) Spíš se vlastně (odmlka, smích). Spíš jak si říkám jako uvědomit si, že na... Na lidi neexistuje žádná tabulka. Máte to jako o vztazích, jestli má být partner starší, mladší, jak máte spolu dlouho chodit, po jaké době máte založit rodinu – na to nejsou tabulky. Nedá se to říct, že tohle je ideální. A totéž žádný dítě, nemůžete říct, že existuje tahleto šablona, tenhleto program je ideální – ne pro každého. To znamená spíš, aby ty učitelé pochopili, že jsou různé cesty. I když vy si myslíte, že třeba to děláte dobře a děláte

to dobře a pro spoustu lidí to je dobrý a chválí vás, tak ale pro spoustu zase ne. To znamená ty přednášky mít třeba i na to, aby se člověk třeba i sám sebe trošku poznal, protože jak učím, jak učím spoustu let, tak se může samozřejmě stát, že... (odmlka) Může se stát, že (odmlka, smích) že v tom jako zakrníte jo. Že už x let učím, takhle a takhle to dělám, to znamená, že najednou mám pocit, že, jako že to tak je dobře, prostě tak mě to vyhovuje, už jsem tak zvyklá, že jako ty starý učitelé. A pak mi někdo řekne, je ale vono by to šlo i takhle. Takže spíš si myslím i třeba, ono i na těchle různých školeních je zajímavý i to setkávání s těmi učiteli z jiných škol, protože tam to dělají jinak a tak dále a tak dále. Kdybyste si z každého malinko vzala, tak je to třeba na... To studium v Praze bylo úžasný z toho důvodu, některý přednášky z mého pohledu byly jenom prostě čistá teorie. Rozdělení a tak dál. Ale my pak o těch volných hodinách, na obědě, jsme se bavili s těmi vyučujícími z celé republiky, jak to funguje u nich, jak řeší třeba nějaký problém ve škole – to bylo zajímavý. Že vlastně pochopit, že ty děti, každý je prostě jiný, z každého jiného prostředí.

33. Takže podle Vás nejde úplně o nějaké přednášky jako teoretické, ale spíš nějaké sebepoznání a seberozvoj svých vlastních dovedností?

Ano, ano. A porovnání právě s ostatními, protože někdo je introvertnější někdo je extrovertnější, ale každá ta povaha tomu dítěti může něco vlastně nabídnout a tak to asi je no.

34. Co podle Vás učitelé nejvíc potřebují, aby zvládali tu práci s problémovými žáky?

Já bych řekla, že hlavně vlastní dobrý rodinný zázemí. (smích) Aby byli prostě v pohodě, protože pokud člověk přijde, má problémy doma, s partnerem, s dětmi a teď ještě má řešit něco, tak to řeší, asi bych řekla, ne úplně objektivně. Takže (smích) být jakoby v pohodě, to zaprvé. Za druhý si myslím, že by měli mít i takovou jakoby, v té škole by měla panovat nějaká určitá dobrá atmosféra, aby měli pocit, že v tom nejsou sami. A potom by to měli být lidi, kteří už s těma dětma jakoby umí trochu nějak s nima, jakoby vědí, jak na ně.

35. Takže mít nějaké zkušenosti?

Řekla bych, jo. A třeba řekla bych, že jsou strašně důležité zkušenosti s vlastníma dětma. Jak se, kdysi dávno říkalo, že by měla být slečna učitelka, tak já naopak, když prostě člověk má za sebou výchovu v podstatě pubertálních dětí, tak vás to hodně naučí a já třeba, to snad můžu říct... Mám děti – dcera je učitelka a syn se taky věnuje jakoby mládeži, trénuje, tak i my někdy konzultujeme doma problémy a třeba ten můj dospělý syn mladý... (odmlka, do kabinetu vstoupila jiná paní učitelka) Takže on mi radí, ze svého pohledu zaprvé kluka sedmadvacetiletého: „Mami ale on by třeba takhle to myslel.“ A pro mě je to strašně jakoby přínosný, že já tohleto rozebírám s těma svejma odrostlejma puberťákama, když to tak

řeknu. A koukám potom na to dítě očima toho mladýho člověka a ne očima padesátiletý babky jo. A to si myslím, že je taky jako důležitý, to znamená promluvit si i třeba, protože řekla bych, že spousta učitelů... Na to jsme teda hodně... hodně jakoby... Na tom jsme špatně. Choděj do školy, byli takový normální, nebyli to žádný takový ty: „Budu paní učitelka, tak budu naprosto sterilní, slušná, zodpovědná, pilná žákyně.“ A najednou se dostanou na druhou stranu katedry a zapomenou na to, že používaly taháky, že si napovídaly, že dodělávaly domácí úkol na chodbě, ale to se nesmí zapomenout, že jsme normální lidi a jakmile se dostaneme na tu druhou stranu katedry, tak jsme někdo jinej? Ne. Jo takže asi takhle.

36. Jak o sebe Vy sama pečujete, abyste zvládala nějaké náročné situace ve škole, ať už s problémovými žáky nebo třídami?

Tak jak říkám, asi to trávení toho času s rodinou, která mě v podstatě nabíjí, vnuk ted'ka malej, takže takový to hezký, příjemný, ale i to, že si právě můžu třeba o tom problému ze školy promluvit s partnerem, i třeba vlastně s dcerou, která je učitelka (smích) jo takže, tak nějak to dáme dohromady.

37. Takže získat náhled někoho jiného?

Určitě, určitě. Anebo mně třeba řeknou mami takhle a takhle, tak to tak neřeš. Jo, že je dobrý se s tím jako popovídat s rodinou, tak. (smích)

38. Myslíte si, že by Vám mohl hrozit syndrom vyhoření?

(odmlka) No... (odmlka) Takhle vzhledem k tomu, že mám opravdu jako takovýho partnera i tu rodinu, která mně hodně, hodně, hodně, hodně pomáhá v mnoha směrech, pokud jsem nějaký problém někdy měla, tak si myslím, že z hlediska tohodle ne. Ale pokud bych je neměla, tak asi jo.

39. Myslíte, že třeba problémový žák může být jedním ze zdrojů toho, že člověk vyhoří?

Určitě. Určitě. U mě je to hlavně proto, tím zase, že mám jako skvělou rodinu, tak o to víc já a hůř vnímám problematického žáka, protože si uvědomuju, jak někdo může i žít z mého pohledu ne hezky. A o to větší je tam ta propast, že si říkám, to je hrozný. A o to víc mě to jakoby trápí, protože si uvědomuju ty ohromný rozdíly. Ted' nemyslím ve financích. Ale prostě tak, jak žijou některé děti s těmi rodiči a jak třeba žiju já se svými rodiči ještě doted'ka, tak proto je to pro mě někdy strašná beznaděj a jako je mi jako hrozně smutno mně z toho někdy je.

40. Že o to víc to vnímáte?

O to víc prostě ten syndrom vyhoření, jak říkám, spíš z toho jakoby, že těžko to nějak řešit. Jo tak o to víc pak o tom přemejšlím, jak by se to dalo a pak zjistíte, že ta cesta nikudy nevede. Takovej ten problém, že nevím, jak s tím dál, tak tam by ten problém mohl u mě nastat.

41. No a jak by to teda vypadalo, kdybyste vyhořela, co myslíte?

Kdybych vyhořela, tak bych asi nechala školství (smích) a šla bych dělat něco jinýho asi. Ale jako nedovedu si to představit, protože i po těch x letech, co učím, mě učení moc baví a fakt jako jsem spokojená jako učitelka a neměnila bych jako tak.

42. Napadá Vás ještě něco, co byste chtěla říct?

Vopravdu si myslím, že i možná nejenom pro učitele, ale pro preventistu, pro kohokoli, je asi takovým tím hlavním, hlavním důvodem toho, mě to prostě baví. Já jsem spokojená, já do práce chodím ráda. (smích)

Tak jo, moc Vám děkuji.

ŠMP 5

1. Jak dlouho pracujete jako učitelka?

Jako učitelka pracuju – osmdesát devět, takže dvacet osm let?

2. A kolik je Vám let?

51 let.

3. Jaký předměty vyučujete?

Matematiku, mám matematiku – pedagogiku se zaměřením jakoby, to bylo ještě za jiného režimu, takže já jsem vlastně studovala jako pedagogiku ne volného času, ale bylo to jako zaměřený na ty skupinový vedoucí, s tím že teda pak je to pro mě na nic, že jo, ale mám matematiku druhéj třetí stupeň. A učím občanku a fyziku už jsem učila, angličtinu už jsem učila.

4. Takže máte Vy jako matematiku vyloženě tu aprobaci, ale potom jste učila i...

Ano, ano. Pak jsem učila jasně, když bylo potřeba.

5. A co všechno teda?

Občanskou výchovu, anglický jazyk, fyziku, tělocvik jsem jednou taky učila, výtvarku. Takový ty předměty, který se jako daj učit bez aprobace.

6. A v jakých ročnících vyučujete?

Já učím od pátýho ročníku do devátýho.

7. Takže spíš jakoby druhý stupeň?

Druhý stupeň, ale já mám no no no... My už máme právě pětky, sice to jako je první stupeň, ale my už tam učíme jako druhostupňový. Ale mám teda aprobaci i jakoby i na třetí stupeň, mohla bych i na střední školu, ale to už tam nikdy nepůjdu, že jo po tolika letech (smích). To už bych nemohla jít.

8. Rozumím. A jak dlouho zastáváte pozici školního metodika prevence?

Já takhle, když jste o tom mluvila, tak jsem o tom jakoby přemýšlela, ale já už si myslím takových 20 let určitě, 20 let určitě. Ale já abych Vám řekla pravdu, tak ono to ze začátku bylo takový... My jsme to dělaly dvě, ještě s mojí kamarádkou, jsme to dostaly jako tady za úkol, to byl takovej ten úplně prvopočátek. Už je to fakt určitě přes dvacet let, že jsme vlastně jako nevěděly moc, co to obnáší jo. Občas jsme šly na nějaký školení, ale moc jsme jako nevěděly, spíš jsme jako tak řešily nějaký ty věci, když bylo potřeba. Ale je pravda, že dřív jako se moc do těch věcí nezasahovalo jo. Ani s tou kámoškou. Kamarádka potom si vystudovala výchovný poradenství, takže dělá výchovnou poradkyni a mně to zůstalo na krku. Já jsem od té doby tak... Fakt jako moc jsme, my jsme tak jako něco vyřešily, když bylo

potřeba, ale nebylo to nijak... Podle mě to nebylo nijak jako cíleně nebo nějak, že bysme fakt měly nějaký systém. Ale já si totiž myslím, že ono to nebylo vůbec v té společnosti tak daný jo, že to bylo ze začátku, to byly ty začátky, byly takový, aby něco bylo jo. A aby se tomu nějak říkalo podle mě, ale nemělo to vůbec žádný systém jo. To až jako časem se dospělo k tomu, jak je to v dnešní podobě.

9. A co Vás k tomu vedlo stát se školním metodikem prevence?

Dostala jsem to za úkol. Jako já jsem prostě byla vybraná (smích), nějak jako podle mě jako určitě to nebylo to, že já bych to chtěla jo. Tak když to bude dvacet let, tak mně bylo třicet, tak já jsem vlastně možná přišla po té první mateřský, paní ředitelka nám řekla, to jsme měly ještě tu jinou, řekla prostě, že to budem dělat, tak jsme to dělaly no.

10. A bylo to tady na té škole? Nepřecházela jste?

Já jsem tady celou dobu. Ne, ne, ne. Já jsem celou dobu tady.

11. Takže jste tu funkci nějak jako dostala za úkol...

No, no. Asi jsem paní ředitelce připadala rázná, tak asi proto mě to dala. Jinak já nevím jako, fakt nevím, nevím, co ji k tomu vedlo jo.

12. A Vy máte ukončené specializační studium?

Mám. Ale to mám skončený teprve dva roky. Já jsem teprve vlastně před třema rokama ho začala studovat, protože bylo tady v Pardubicích.

13. A to bylo kde přesně?

Na CCVčku tady v Pardubicích. Na tom Centru celoživotního vzdělávání.

14. A co pro Vás konkrétně ta obnáší? Co to znamená, že jste tady na té škole školním metodikem prevence?

Ze začátku jsme se právě s tou kolegyní tenkrát zaobíraly hodně téma peer programama. To bylo pro nás takový jako, tehdy jako to jsem si myslela, že jako náplní toho metodika jo, protože nic jinýho moc jsme nedělaly. Ale dělaly jsme ty peer programy s téma dětma, tomu jsme se věnovaly asi šest sedm let, ale pak, to tak jako zase vyšumělo do ztracena, myslím si, že i v té společnosti to vyšumělo, to taky byl takovej ten boom jenom. A potom s touhle paní ředitelkou už jako, ta už mě vobčas jako přibrála k nějakýmu jednání, ale zase, že bych nějak jako hodně... Spíš to bylo takový, že kolegové třeba za mnou přišli a řekli mi, hele potřebujem tohle vyřešit. No a samozřejmě zařizuju takový ty věci, co se tý prevence týkaj, to znamená ty programy a pořady pro ty děti. Tak to mám jakoby... To byla jako moje náplň jo. Teď jako vnímám, v současný době vnímám, že jako daleko podle mě důležitější než objednávat pořady takový je řešení těch věcí, že jo, protože prostě ty věci se tady dějou a je to tak. A je pravda, že ty kolegové, i když třeba o tý šikaně a o takovýhlech

věcech se mluví neustále dokola, takže furt to jako úplně ještě nechápou jo. Že jako v tom nadělaj víc škody než užítku. Takže já jim vždycky říkám, nechte to, přijďte pro mě. A já řešíme to spolu, když tak jo. A zase ale díky tý práci mně přijde, že jako znám hodně těch dětí tady v tý škole jo. Že jako znám ty třídy, kde neučím, takže fakt jako k těm dětem přičuchnu a že je fakt jako znám jo, že je poznám i z jiný stránky. Takže jako mě ta práce, jako mě nijak neobtěžuje. Mě jediný, co na tom obtěžuje, jsou takový ty to psaní. Takový ty minimální preventivní programy vymýšlet, to mě jako vopravdu, to mě je fakt se přiznám, to mě nebaví. To mě nebaví. (v tu chvíli někdo ťuká na dveře, školní metodička prevence si rychle něco vyřídila s příchozí paní a poté jsme v rozhovoru pokračovaly)

15. Takže to byla tvorba toho preventivního programu školy.

A to se musím přiznat, že jsme ho furt měli takovej jako strašně... Já teda si myslím, že by ten minimální preventivní program měl bejt takovej, aby mně fakt sloužil jo. A když jsem právě studovala, tak tam nás vlastně jakoby naváděli a furt jak to má vypadat a takový, takže ted' mám asi šedesáti stránkovej minimální preventivní program, protože všechno, co tam musí bejt ty přílohy různý a takový, tak pak to je hrozně nabobtnalý. My jsme vlastně měly pořad minimální preventivní program, s tou kámoškou měly asi na tři stránky. Mně přišel výstižnej, mně přišlo, že tam je to, co děláme jo. Ted' se v tom nevyznám už vůbec. Ted' tam vždycky teda něco připišu, vopravím to tam něco, ale nepříjde mi to, že úplně mi to slouží k tomu, k čemu bych já si představovala jo. Ale zase na druhou stranu já už nejsem schopná se už k tomu dokopat, protože mě to fakt nebaví. Já všechno zařídím, já všechno voběhám (smích) ale tohle mě fakt nebaví.

Je to nějaká jako povinnost, která prostě...

No ale víte co, někoho to baví, třeba paní ředitelka naše, to je takovej jako vizionář a jí fakt jako baví takový ty vize vymejšlet. Mě fakt ne, já asi jak mám tu matiku, tak mě prostě...

Každej to má jinak nastavený jo.

16. Potom nějaký, vy jste říkala ty preventivní aktivity, jakože realizujete nebo zařizujete?

Zařizuju, že je třeba vobjednávám, že jo, píšou mi, posílaj mi to, takže to jako zařizuju. Vybírám je, který budou vhodný i třeba s téma kolegama že jo z jinejch škol se domlouváme, jestli teda tohle by bylo dobrý nebo nebylo dobrý jo. Dáváme si jako takový echo, když jako fakt něco je, jakože jenom to jsou vytažený peníze z těch dětí. Tak to jako jo, ale jinak... Tak takovýhle věci předám teda paní učitelce, aby to tam někam zaimponovala do těch jejích kulturních potřeb.

17. A pracujete i s třídními kolektivy?

Dělali jsme takový ty sociometrie, ale od té doby co máme školního psychologa... Od té doby co máme jakoby školního psychologa, tak tohle jde tak jako mimo mě. Jako ne, že já teda takhle... Protože já s paní psycholožkou, mě vždycky psychologie zajímala a bavila, takže já se jakoby o to sama osobně zajímám, ale vím, že třeba, když jsme někde na těch sezeních, takže ty kolegové říkají, že vlastně co tam maj, takže oni vůbec nejsou k ničemu přizvání, to já teda ne, to já se nenechám moc odbejt. Je otázka, jestli to není, protože jsem zástupce ředitele zároveň, takže jako, že třeba proto ta psycholožka je ke mně vstřícnější jo. Ale vím, že třeba fakt kolegyně si na to hrozně stěžují, že jim ty školní psychologové tohle převzali jo. Ale je pravda, že já zas tu psycholožku využívám i v tom, protože prostě, když vidím, že se někde něco děje, co řeším já, tak ji pak řeknu a běž do té třídy a udělej tam tu sociometrii jo. Nebo podívej se na to, jestli je to potřeba nebo není potřeba.

18. Vy jste říkala, že i nějak spolupracujete s těmi třídními učiteli, že nějak komunikujete, když něco se děje?

Tak. Taklen víte, my se snažíme, protože my většinou to řešíme my dvě s paní ředitelkou tyhle takový fakt už ty co se je potřeba, abychom řešily my. A zveme k tomu samozřejmě i ty třídní učitele a předáváme jim to. Je pravda, že voni ty děti, jak já tady zas jsem tisíc let, že jo, tak voni mě ty děti jako fakt znaj a některý třeba přijdou i sami za mnou jenom jo, že ani nejdou za třídním jo. Ale já vždycky to jakoby to těm třídním předávám a říkám, hele tohleto je tvoje, to si na třídnických hodinách s nima rozeber a samozřejmě jim nabízím, když chtěj, tak ať přijdou jo. Ale voni třeba zrovna tahle paní učitelka, teďka jsme řešily ve čtvrtý třídě na Facebooku jak si hezky píšou, jak si tam dělají nějaký skupiny. Já třeba jak už jsem stará, tak já jako moc vo těch skupinách nevím, že jo, já jako ne že bych to neznala, protože mám dcerou malou, tak jako vím, že to existuje, ale sama nic takovýho nemám jo. A teď voni si třeba si založej skupinou nějakou na tom instagramu nebo na čem a ta skupina se jmenuje paní učitelka je píča jo. A takovýhle a pak to převedou na ty děti, že jo, ty se mezi sebou jako jo... A vona právě přišla a požádala mě a já říkám tak klidně a řeším to s ní jako jo. Takže když přijdou ty třídní tak já jako ráda. Já jako když v té třídě neučím, ta těžko můžu vědět, že tam je nějaký problém jo. Buďto za mnou přijdou děti nebo za mnou přijdou třídní. Ale jako já, že bych jako... to ne, jo. Ale já si myslím, že tohle tady v té škole fakt máme nastavený tak, že voni jsou na to zvyklí, že přijdou. Že sami přijdou jako jo. Víte co a přece jenom třicet let praxe je třicet let praxe jo. Voni jsou mladý, tak si s tím většinou rady nevědí jo, takže fakt jako, myslím si, že v tomhle tady jako tady nemáme žádný problém.

19. A spolupracujete i s výchovným poradcem...

Ne.

... paní psycholožkou. Máte nějaké to školské poradenské pracoviště?

My máme školské poradenské zařízení. Já vám když tak klidně můžu vytisknout, jak to máme sepsaný to jako, to jsem taky musela vyrobit. To Vám klidně můžu... Máme udělaný, kdo za co zodpovídá, jaká je náplň koho, že jo. Máme tam, my fakt s paní ředitelkou máme tohleto školský poradenský zařízení. Jednou za tejdén se vždycky scházíme v pátek. Máme tam teda i paní vedoucí z družiny, protože přece jenom vono někdy s tou družinou je potřeba to jako dávat do kupy. Dřív to jako nebylo potřeba, ale vzhledem k tomu, jak teďka ty děti, jak se to snižuje ten věk jo těch dětí, co dělaj. My jsme teďka řešily třetí třídu s paní ředitelkou jo, fakt jako hnusně. Na nás sem poslali Českou školní inspekci jo. Takže fakt jako, jak to jde dolů, tak je potřeba prostě spolupracovat i s tou družinou no. Nejde to už bez družiny.

20. Takže se setkáváte takhle čtyři?

Takže jednou týdně. Hm. Jo ne pokaždý to vyjde, ale dvakrát do měsíce určitě. Protože právě jsme přišly na to, že potřebujeme třeba právě od tý paní psycholožky, ona, že jo jak řeší nějaký ty děti. Jako někdy se k nám od ní jako nedostane to, co vlastně vyřešila kde jo. My jí to jako třeba předáme, pak v tom návalu tý práce jiný jako zapomenu na to, že třeba nám to měla dát jo. Takže proto jsme se domluvily, že se takhle budeme scházet, abysme jako... A aby i my jí jsme dávaly, že jo, protože ona tady je taky... Víte co, nejhorší je to, že je tady jenom dvakrát tejdně jo, ale teď vona jako ještě učí někde, takže vona si to tak jako různě střídá. Byly jsme domluvený úterky pátky jo. No to tady snad nebyla ani jeden měsíc takhle jako, aby to jí vydrželo celej měsíc. Tak jsme se pak právě takhle domluvily tady na tom, že když tady vždycky je, tak se sejdeme, abysme se domluvily, aby ona nám předala, že třeba... Protože oni některý děti jdou i k ní jo. I s těmahle problémama jako třídních kolektivů jdou k ní jo.

21. S rodiči komunikujete taky?

Určitě. To teda většinou ve spolupráci s paní ředitelkou, pokud je to fakt něco závažnějšího tak s paní ředitelkou. Když to jsou takový ty věci, který je schopnej vyřešit ten třídní, tak to necháváme na něm. Ale třeba taky zrovna teď jsem tam byla s paní učitelkou, že mě požádala. Když mě požádaj tak já s nima jdu, já jako fakt s tím nemám jako žádný problém.

Tak jo, tohle asi k tomu prvnímu okruhu, jak je to s tím školní metodikem prevence. A teď bychom přešly na ten druhý okruh.

22. Co se Vám vybaví, když se řekne problematický, problémový žák?

Když se řekne problematický žák, tak je to nějaký žák, kterej se nějak jakoby vymyká z toho kolektivu. Kterej se chová nestandardně. Jako jasně je otázka, co je standard, ale asi v každý tý škole to bude jinak, bych řekla. Každá škola to bude cejtit tohleto jinak. Takže máme prostě nějakou, že jo, nějakou střední cestu a když se to dítě jakoby vymyká v tom horším ne v tom dobrý, ale v tom horším, tak pro mě je to jako problematickej, protože vždycky jako způsobuje něco, co se tam musí řešit v tý třídě jo. Samozřejmě já teda vopravdu, protože mám k tý psychologii hodně blízko, já většinou fakt si zjišťuju o těch dětech i jako co se jim děje doma, abych jako dokázala je pochopit. Třeba máme tady jednoho chlapce, kterej je podle mě od první třídy naprosto problémovej a já ho mám hrozně ráda, protože, když si představím, v čem doma žije, tak si pořád říkám, že je to takový, že on jako není úplně problematickej, i když on má jako i diagnózu stanovenou, ale že to je vyloženej jako volání o pomoc. Z jeho stránky jako že to je prostě o tom, že o strašně potřebuje tu lásku, kterou nemá, a proto se takhle chová jo. A takže já se fakt jako snažím, když jako máme někoho takovýho, že vopravdu se hodně vymyká spatně jo, tak se fakt snažím to jakoby pochopit aspoň z týhle stránky, abych k tomu dítěti totiž našla vztah jo. Protože ono je jednoduchý to dítě jako odhodit a jako říct no to je hajzl a s tím se nebudu zabývat, ale fakt ty děti většinou to je v tomhlenctom, že jsou problémový jo. Jako pak samozřejmě je pár dětí, který vím maj úplně doma všechno, že jsou jenom prostě jako fakt hajzlové. S těma se mně jako daleko hůř jedná než s těmahletěma.

23. A co takový žák teda dělá? Co je ten problém vlastně, jak se chová? Že je problematický, že byste ho takhle označila?

No třeba při hodinách neustále třeba vyrušuje. Třeba máme dítě, který fakt jako vyrušuje hodinu co hodinu. Třeba pískaj, hrajou si, zpívaj při hodině paním učitelkám. Já jdu třeba někdy kolem tříd, to jste prostě neslyšela, co se tam děje jo. Ale víte co, já pro mě, já to řeknu takhle, já tím jak jsem tady fakt strašně dlouho už a asi taky jaká jsem, to je prostě jedno s druhým, já s těmahle problémovejma žákama nemám žádný problém. Nemám jo. Já si vopravdu tam jako dokážu to zjednat tak, že je nemusím řešit jo. Ale fakt jsou pak kolegyně, který prostě, ale zase jsme o tom, každej jsme prostě jiná nátura jo. Zase se o mně třeba říkaj, že řvu jo, ale to je otázka jak to je, jak to má kdo nastavený jo. Já říkám no to je možný, že řvu, ale na druhou stranu zase já, ty děti dělaj to, co chci já jo. A teď je otázka, co je v tý škole jo, jestli teda mám bejt hodná a nechat je, aby mi skákaly po hlavě anebo co ty děti si odnesou z tý školy. Já v tomhle úplně nemám v tom jasno jo. Ale vzhledem k tomu, jakou mám povahu, ale proto už jsem se naučila, že jako, ani tyhle

kolegyně jako, je to jejich, jak si to nastavěj jo. Aby po mně házely papírky jo, to jsou pro mě problémový žáci, který prostě se... A úplně nejmiň mám ráda ty takový nebo ty mi přijdou úplně nejvíc problematický, který jsou jako ještě mazaný. Který když tam jsem já, tak vůbec nevím, že v té třídě jsou, a když tam je kolegyně, tak prostě po ní pískaj, hážou po ní papírky a podobně jo. Ty mi přijdou nejhorší. Když to dělá pořád tak to dělá pořád. Ano v pořádku jo, takže ten jako mi přijde, že je jako ochotnej nýst následky. Kdežto tyhle ty, nebo že jo, když paní ředitelka, takže zase ta z titulu té funkce prostě jo... Takže to bych řekla, že jsou takový...A nebo potom jsou tu takový ty děti, že jo, který prostě ubližujou druhým jo, který jako vlastně jsou netolerantní, bych asi řekla jo. A v dnešní době jsou fakt děti k sobě hrozně zlý jo. Já si pamatuju, kdy jsem to prvně zjistila a to mi z toho bylo fakt úzko. To už je patnáct šestnáct let. Kdy jsem prvně vlastně zjistila, že já jsem měla třídu a tam tu jednu holku, vono jich bylo asi sedm sourozenců a ta třída ji byla schopná vyštípat, protože neměla pravou barbínu. Tak ji prostě fakt jako vyštípaly z toho kolektivu ty holky jo, v pátý třídě. To jsem jako vůbec nebyla schopná já pochopit. A v dnešní době to je jako horší a horší jo, protože samozřejmě těch věcí je víc, tehdy byly jenom barbíny. Teď jak jsou ty mobily jo, tak ty děti si opravdu jako navzájem jako záviděj, takže pak problémovej žák je takovej, kterej ubližuje no, druhým.

24. Takže je to hodně o chování toho žáka, o tom jak se chová?

To určitě, určitě.

25. Je tam třeba nějaká i jako diagnóza, nebo jestli je to třeba o zbytku té třídy? Jak na tu třídu působí, jestli se chová taky nějak...

Tak může to tak bejt. Může to tak bejt, že vždycky je dobrý, když to dítě tam je od první třídy, tak tam jakoby je dobrý to, že ty děti si na něj zvyknou. A on pak jako když už nemá to obecnstvo, já to vždycky těm dětem teda říkám jo, když vždycky něco takovýhleho řešíme, tak vždycky říkám, kdybyste se mu nesmáli, tak on to dělat nebude. Ale on když ví, že když je pro vás ten kašpar, tak on to samozřejmě dělá, protože on... Víte co, volá o pozornost, to není nic jinýho, že jo prostě. Voni ty děti třeba ten nedostatek těch vědomostí a znalostí kompenzují tímhle jo. To jako v každým případě jo. A já si myslím, že každý dítě by mělo občas zažít nějaký úspěch jo, ale vono to jako u každýho dítěte to teda nejde jo. A nejhorší ještě pak jsou, víte co, takový ty problémový děti, který si jako doma vymejšlej a ty rodiče jim fakt jako naslouchaj. Já nevím, jakou vy máte teďka zkušenost, ale... A bude, bude to čím dál tím horší jako jo. Že ty rodiče těm dětem naprosto bezmezně věřej jo, úplně... To mi tady jedna maminka řekla, že jsem se tomu klukovi smála, že má tiky jako jo. A to říkala paní ředitelce a já jsem říkala... A ona jí říká no tak jako, kdyby všechno

tak tohle ne. A ona říká, ne já svému chlapci věřím jo. Přitom to není vůbec žádná pravda jo. A to pak jsou taky problémový děti jo a voni vidí, že jim ty rodiče naslouchaj jo. Jsme tady třeba řešili šikanu jednou a nakonec jsme z toho jako vlastně vydedukovali jo, že vlastně to děvče se doma vůbec nechťelo učit a protože ta matka tomuhle naslouchala, tak oni celý dny řešily tohleto, jak ji jako vlastně někdo v tý škole... Ona vždycky s něčím přišla a nemusela se učit. Ale fakt jsme to jako rozkryli, že to nakonec bylo vopravdu jenom z tohohle důvodu. A to jsou taky jako, to jsou taky problémový děti no, ale bohužel jich taky přibývá no.

26. Vy jste říkala, jako první jste zmínila tu rodinu toho žáka, že odtamtud pochází...

Odtamtud jde všechno. Jako můžou tvrdit tisíckrát škola, ale škola prostě není jako... Škola nemůže to dítě změnit jo. Já nevím, jestli to ale ty psychologové pořád tvrděj, že co dítě dostane do šesti let, tak s tím jde do života jo. Ale zase máme tu zkušenost teda to i s paní ředitelkou, ted'ka už i předtím, když jsem byla jako třídní, že když ty rodiče spolupracujou a slepě tomu dítěti nevěřej, tak to dítě můžeme narovnat. Fakt jako, já nemyslím žádnějma zákazama nebo nějakejma trestama, ale že to dítě když jakoby chápe, že ten rodič nebude stát při něm a nebude mu jako slepě důvěřovat, že všechno, co řekne tak si to sem půjde vyhádat. Tak fakt to dítě pak se nám podařilo párkrát narovnat, ale fakt to je o rodině.

27. Takže je tam důležitá spolupracující ta rodina?

Tak ano, ano. Pokud je vopravdu spolu... A další zkušenost, kterou teda fakt mám. A to mám teda z tohohle metodika prevence. Když třeba něco řešíme v pátý třídě s nějakým dítětem...

Z toho vzdělávání myslíte?

Ne z tohohle chování jakoby. Jako z toho když jako něco řešíme s těma rodičema a ten rodič tady na nás huláká v tý pátý třídě a ne můj chlapeček by tohle neudělal a to. Tak v sedmý třídě už jako začnou ty rodiče říkat, no my už ho trošku nezvládáme, a v devátý třídě nám tady mamky brečej, protože je nezvládaj vůbec jo. My jim vždycky říkáme v pátý třídě, zakročte, ještě dokud můžete, zakročte, v sedmičce už to jde těžko a v devítce už to nejde vůbec jo. Pak je mlátěj ty děti jo, ale... Jako my si fakt nevymejšlíme. Já si myslím, že nikdo nemá ve škole jako ani sebemenší chuť jako nějakýmu dítěti fakt jako škodit jo. Je pravda, že někdy jsou kolegyně, který jako, když už teda se tam něco stane, tak se jako zacyklej trošku. A pak je možný, že jako vobčas na to dítě svedou něco i co neudělalo jo anebo aspoň si to myslej, že to udělalo jo. Ale jinak fakt nikdo záměrně v tý škole za celejch těch třicet let jsem se jako nesečkala s někým, že by jako záměrně jako chtěl někoho označit,

že něco udělal jo. Víte co, ty rodiče nejsou ochotni ani přijít třeba když něco ukradnou ty děti jo. To mi třeba přijde hrozný jo.

28. No a naopak, když se řekne ideální žák, tak co se Vám vybaví? Kdo to je?

Já vám to řeknu takhle. Ideální žák pro mě, dřív to samozřejmě byl někdo, kdo se jako dobře učil jo. Ale pro mě ideální žák je takový to třídní sluníčko. Takový to dítě, který je ochotný udělat i něco pro tu třídu, a takovej je nekonfliktní, ne, že by si všechno nechal líbit, to ne jo, ale je to prostě férový dítě jo. To je pro mě jako ideální žák, takovej, se kterým se dá narovinu mluvit, je i schopnej jako uznat svoji chybu jo. Tak to je pro mě férovej žák jako. Ale jako těch je minimum, těch je fakt minimum teda. Děti jsou hrozně sobecký v současný době jo. Jsou k tomu vychovávaný jako, na druhou stranu takovej kult dítěte prostě teďka je, že jo, ať chcem nebo nechceme. Z toho západu sem todle vopravdu teda přešlo, což podle mě teda není dobře, ale s tím nic neuděláme, že jo, s tím se člověk musí smířit. Vopravdu děti jako nejsou ochotni pro druhýho něco udělat jo. To teda fakt nejsou.

29. Takže u ideálního nejde úplně o známky, ale o nějaký jako chování, férovost, pro třídu...?

Ne, ne. Tak tak. Takovýdle prostě dítě, který fakt kdykoli se na něj můžu spolehnout, o cokoli ho požádám tak buďto řekne slušně, že fakt nemůže, což mně nevadí, nenafukuje se jo. No takovýdle dítě prostě úplně... My jsme tady měli, tady nám loni vodešla, ta byla v tý jedný třídě, ta byla úžasná a pak já jsem měla v tý svoji třídě holku a stou se fakt stýkám dotedka jo. To je fakt pro mě jako, to je pro mě úplně ideální dítě, který jsem kdy měla jo. Vona teda byla i šikovná, co se týká toho učení, ale nebyla to zas nějaká jako premiantka že by to byla, to jsou takový ty šplhny to taky nemám ráda jo. Jako je dobře, že maj hezký známky, to jsem ráda jo, ale to není vono jo. Pak vidíte, jak jsou takový někdy křivý a to mě jako, fakt mě... A další zkušenost z těch let takový tyhle ty šprtky, ty jedničky, co tady brečely pořád, abych jim ty jedničky dávala, tak pak si vás vůbec nevšimnou, když vás potkaj. A ty koulaři jo, ty se k vám hlásej celej život. Je to prostě vo tom, vo tom charakteru toho dítěte, pro mě fakt jako už v současný době není fakt úplně podstatný ty známky, jako to, jaký to dítě je jako charakterový. My třeba tady s paní ředitelkou třeba sedíme třeba dvě a půl hodiny se s nějakým dítětem bavíme a on nám celou dobu lže jo, ale on se ani nezačervená jo.

30. A když se teda vrátím k tomu problémovému dítěti. Já teďka zkusím vyjmenovat nějaký věci, a zkuste říct, jestli se Vám vybaví nějaký konkrétní žák. Neříkejte mi jméno, ale někdo, jestli se Vám vybaví. Jde třeba o docházku, nějaké záškoláctví, dysfunkci rodiny, že nějak nespolupracují rodiče, poruchy učení, chování, zapomínání třeba nebo nedostatek

motivace, nepozornost, že vyrušuje při hodině nebo vztahy ve třídě, že to tam nefunguje, vliv puberty, nějaká vulgarita. Je tam něco, co Vás...?

Jako já vám to řeknu takhle, jako pro mě po těch třiceti letech praxe už nějaký zapomínání je naprosto jako mimo jo. Že bych ho brala jako problémovýho, prostě některý dítě takový je a já už se tím vůbec nezabývám, jako fakt ne. Dřív jsme to řešili hodně, že jo, teď máme taky udělanej nějaký systém, že teda deset zapomenutí a maj kázeňský opatření, ale právě to je, víte co, vono moc tyhle ty opatření podle mě, to se s paní ředitelkou naprosto v tom shodujeme, jako nejdou úplně jako pevně dodržovat jo. Jako je deset zapomenutí u dítěte, který má doma přepych, má svůj pokojíček, má všechno jo. Ty rodiče neví, co by mu snesly a přesto taky nenosí věci. A pak je dítě, který prostě nemá půl roku sedačku, že seděj na zemi a stěhujou se, jeden tejdén jsou támhle, druhej tejdén jsou... Takže podle mě tohle se jako nedá úplně změřit jo a je potřeba vopravdu u toho asi koukat z jakýho toho prostředí. Jenže ne všichni to samozřejmě dělaj jo. Ale zase, kde je spravedlnost pro ty ostatní děti. Je to hrozně těžký tohleto poměřit jo, takže nějaký zapomínání ne to. S tou docházkou, s tím záškoláctvím, musím říct, že to teda tady moc neřešíme jo. Jako stane se, že třeba jsme chytli ted'ka dítě, že třeba holčička ale z prvního stupně byla jakoby tejdén za školou, ale ta to tak jako chtěla zkusit jo. To bylo takový, ale ve čtvrtý třídě, že jo, takový jako bezprecedentní pro nás jako na řešení jo, to je fakt jako záležitost tý matky, jestli ví, jestli chodí nebo nechodí. A většinou máme třeba dva dny, jeden den jako, ale není to tak, že by se to opakovalo. Není to, že bysme to řešili, jako jo někdy řešíme, že třeba maj velkou absenci, to jo, velkou absenci jo. Ale to maj všechno omluvený jo. Pak samozřejmě, když jako tohle řešíme třeba s touhle velkou absencí, tak to chceme, aby jako to měli od doktorů. Ale někteří maj i ty doktory tak zpracovaný, že voni i tak to maj všechno omluvený jo. A já pak vždycky říkám, vždyt to je vlastně záležitost těch rodičů, ty rodiče o tom vědí, když jim to omlouvaj, tak je to prostě, že jo. O my můžeme, je to zákonej zástupce, vždyt my bez něj v tom školství nemůžeme nic jo. Na to přijdete, my nemůžeme vůbec nic, my nemůžeme dát dejchnout, jestli je napitej bez vědomí rodičů, my vlastně, my v tý škole fakt... My nesmíme do aktovky se podívat jo, my nesmíme prostě vůbec nic jo. De facto my za chvíli nebudeme moct ani jim psát na sešity jo, to jako čekám, kdy přijde, protože si ho koupili, že jo voni, takže je to jejich majetek. Dřív jsem běžně trhala sešity jo, to bych si vůbec nedovolila jo. Takže... Takže moc jakoby neřešíme to, zatím jsme neměli podle mě jako případ, že bysme museli to řešit s tímhle tím. Jo párkrát se stane, že třeba maj, když ty rodiče jedno neomluvěj, tak pak, že jo my máme povinnost při nějakých hodinách už to ohlašovat na ten... Když maj ty neomluvený hodiny, ale to řešíme málokdy jako, to fakt málokdy. Občas

ted'ka bych já jako viděla, že ty pozdní příchody jako někdo tak má, ale když jim to rodiče omlouvaj, co my s tím můžeme dělat. Ale helejte máme sedm set dětí, máme sedm set dětí, a jestli to se týká tří dětí jo.

Jo, že to není častý.

Ne. To ta vyšší absence bych řekla, že je daleko častější, ale říkám, tu maj fakt omluvený od rodičů. Ale většinou nakonec se přijde na to, že to je fakt jako psychosomatický jo. Že ty děti prostě nechoděj do školy, protože tam nechtěj jo a ted' zase, co se děje v tý třídě jo.

Takže jako pátrat po příčině, co se děje ve třídě, ve škole a tak.

Jo, tak no.

31. A co je podle Vás ta největší problémovost, ten největší problém? Vy už jste zmiňovala, že je to nějaká jako mazanost toho dítěte a je tam ještě něco, co Vám vadí?

Já teda musím říct, já teda co mně úplně nejvíc vadí ze všeho je to, když fakt někdo záměrně někomu ubližuje. A ještě když si jako vybere slabšího, tak to je pro mě jakoby nejhorší věc, která je mezi těma dětma jo. To, že nenosí věci, to že teda jako vykřikuje a vyrušuje jo, podle mě tohle všechno se dá zvládnout nějakým jako figlem jo. Na každé dítě funguje něco jinýho a podle mě se to dá zvládnout. Ale tohle jako to je v těch dětech zakořeněný jo, taková ta závist. Taková ta závist jako, to mi přijde, že jako úplně pro mě... Pro mě v současné chvíli to je bych řekla nejhorší, protože za prvé ne vždycky se to podaří okamžitě odhalit, že jo vždyť vy to víte jo. A pak třeba, my ted' jsme tady něco rozkřežvali takovýho jako, že se jenom odehrály nějaký dvě akce a zjistili jsme, že tam to už trvá rok v tý třídě jo. A vůbec ani ty děti vás neupozorněj nic jo. A mně teda přijde úplně pak hrozný, když jako těm dětem to pak přijde jako norma v tý třídě, že je to vlastně normální chování někomu ubližovat. Pak z toho jednoho kluka vypadlo, jsem říkala, proč si ho vybrali, no protože je slabší, oni to dokonce vědí jo. Tak to je pro mě fakt jako v současné době po těch x letech tohle nejhorší.

32. A je to jako ubližování jako fyzický nebo i nadávky?

Fyzický, nadávky. Je to takový ubližování, že to dítě pak nechce chodit do školy. Že to vyplyne až do tohohle toho, že to dítě se pak bojí chodit do školy. To mně přijde jako úplně nejhorší a nejproblémovější, co je v tý škole.

33. A s čím se setkáváte nejčastěji? S jakým problémovým chování tady u vás na škole?

(přemýšlí)

Je něco, dá se říct, co řešíte třeba nejvíc?

(přemýšlí) *Já si myslím, že takový ty vykřikování a to vyrušování to jo. A víte co, mně totiž ted' se nám to tak jako nakumulovalo a ted'ka fakt jako nejvíc, že si ty děti hrozně nadávaj.*

A na těch sociálních sítích, to je další věc jo. Že fakt jako a čeho jsou ty děti schopný, to je jako neskutečný jo. A když to bylo ve čtvrtý třídě, tak to už jsem si jako ťukala na hlavu, to jsem si říkala, no to snad není možný. A tak bych řekla, že jako tydlety věci, že to nemůžem úplně nazvat šikanou, jako to asi není, protože třeba teď teda v tý jedný třídě jsme to měly, že jsme to tam rozkryli, ale bylo to takový, že zatím to, že právě to vyvrcholilo právě těma dvěma bitkama a tím jsme to zastavilo, doufáme teda jo. Ale tam to bylo blbý. Ale jinak jako vždycky to chytíme jako na začátku, že ty děti přijdou včas docela jo. Je to sice, já jim to teda i paní psychologka, že jo i třídní jim furt říkaj, jak bude něco, hned přijďte jo.

A tohle já jsem měla dobrou zkušenost s rodičema, když jsem měla jako třídní, já jsem vždycky říkala helejte, kdykoli vám cokoli to dítě řekne, zavolejte mi to. Může to bejt volovina, může to bejt úplná volovina, ale přesto to pomáhá. Pak ještě mám jednu teda, to taky mám takovou vychytávku, že vždycky když takhle něco řešíme, tak já si fakt volám ty kolegy všechny a říkám ji, jakmile něco uvidíte, tak mi hned zavolejte, protože fakt asi dvakrát nebo třikrát se nám stalo, že se něco dělo venku a voni mi zavolali a já jsem tam vlítla a voni prostě nevěděli, kdo je viděl, že jo, voni je prostě viděli někde z vokna a fakt to zafungovalo. Voni se pak bojejo jo. A já bych řekla, že jako takovýhle no, to ty nadávky v těch třídách a vztahy v těch třídách bych řekla, že řešíme jako nejčastějc jo. Jako máme takový nějaký ty děti, co vyrušujou, ale víte co, pak zase máme pedagogickou radu a voni nemaj žádný kázeňský opatření tak si říkám, tak to asi není tak hrozný jo.

Každej, co kantor, to jiná povaha jo, to s tím nic neuděláte, každej to má jinak jo. Mně by jako vadilo, že teda, dobře když budou mít výtvarnou výchovu nebo pracovní činnosti, tak ať si povídaj, ať jako dělaj, co chtěj. Ale jako když maj matematiku a češtinu, tak si fakt jako myslím, že ty děti by měli dávat pozor jo a jako soustředit se trošku na to. A to fakt jako v některých hodinách není jo, ale bohužel s tím jako úplně není... Řekla bych tohleto no, tyhleto vošklivý vztahy jako v těch třídách.

34. A Jaký je podle Vás rozdíl mezi tím problémovým chováním a poruchami učení? Nebo poruchami chování teda.

No, já bych řekla, že Vám ty poruchy... Já úplně nemám tu zkušenost, že ty děti, který mají poruchu chování, by třeba někoho šikanovali. Oni jako ubližujou, to jo, to oni jako třeba jo, oni se prostě třeba se neovládaj, oni prostě třeba jdou a seknou mu jo. Ale já to tam beru, že teda za prvé mají na to diagnózu, takže se to prostě musí zohlednit. A teďka je na těch rodičích, do jaké míry voni to jako nechaj dojít, jestli jako fakt nasadit u někoho jako už pak léky, že jo a fakt se zklidněj ty děti. Anebo to nechat tak, že někoho zmrzačejo, není úplně v našich silách tohle zvládat jako jo. Není, máme jako sice asistentky, ale prostě ne

vždycky se to podaří jo. Nemůžeme bejt všude, že jo, to prostě není možný jo, jak si ty rodiče představují. A teď třeba máme fakt v první třídě, ten kluk je naprosto šílený jako fakt šílený jo. Nakonec ho paní učitelka jako zpacifikovala, ale má asistentku, furt tam je u něj ta asistentka jo. Ale to jsou takový ty děti, fakt jako fakt nemám zkušenost, třeba máme ve třetí třídě takovýho kluka a to Vám je kluk, on je takovej tlustej velkej, ten má taky poruchu chování a ten je hrozně ale spravedlivej jo. Takže tam je bohužel, já ho mám hrozně ráda jo, ale tam bohužel je nebezpečí v tom, že on potom, když je něco nespravedlivýho, tak on prostě jde a řeší to. A on ještě jak je velkej a tlustej, tak má sílu, že jo, tak pak vždycky něco vyvede jo, pak je z toho nešťastnej jako jo, ale on to fakt má nastavený, že to prostě bylo nespravedlivý jo. Nebo když třeba někomu ubližují, tak on prostě jde a pomůže mu jo. To bohužel je u těch dětí s tou poruchou chování jo. Ale jinak fakt jako nemám zkušenost, že by dítě s poruchou chování někoho šikanovalo. Jako, že třeba někoho jako ošklivě zmlátí, to jo, ale to je jednorázový. Ale že by jako šikanovali a ubližovali jako záměrně – ne. Takže pro mě ty poruchy chování jako nejsou, tam většinou víte co, ty poruchy chování jsou většinou šílený v tom, že voni někdy při těch hodinách otravují jo. Jakože narušují tu výuku těm ostatním dětem. To bych řekla, že u těch poruch chování je to problémový. Ale tohleto, co se týká tadytoho ne. A já si myslím, že voni ani v těch třídách jako nejsou úplně vyčleněný jako ty děti jo. Když tam ty sociometrie děláme, tak tydle děti nám nevycházej nějak jako na chvostu.

35. A do jaký míry tenhle ten problémový žák s problémovým chováním ovlivňuje Vaši práci ve třídě? Jestli ovlivňuje.

(přemýšlí) Moji moc ne. Já se přiznám, že já je jako fakt mám zpacifikovaný, že moji ne jo. Ale rozumím tomu, že třeba v té první třídě, když ta paní učitelka ze začátku, že fakt jako ji narušoval ty hodiny, že třeba půl hodiny to řešili, tak že ji vlastně jakoby nezbejvá čas na to ostatní učení jo. Nebo když fakt jako někde se najde nějaký takovejhle, to může i u mě jo, to já neříkám, že ne. Ale já že jo, teď už učím málo, že jo, tak proto já už s tím teďka nemám takovou... Ale já jsem vždycky ty děti, fakt nevím, že bych někdy měla dítě, který by mě úplně jako... Jako to, že někdy vyrušoval, to taky, ale ne, že bych se tím musela já zabývat při té hodině vyučovací matematiky jo. Ale je fakt, že třeba v té první nebo v té třetí třídě taky prostě, tam to musej řešit, že jo, prostě je to na úkor učení jo. Je fakt, že tohleto je na úkor učení jo. Nebo když on tam začne sebou mlátit a mlátí hlavou o lavici, tak samozřejmě ty děti, kór v té první třídě, to se naprosto rozptýlejí a než je paní učitelka zase dá do kupy jo, tak je to hrozný. Jo takže na úkor toho učení to je jakoby, to jo.

36. A ve kterém ročníku se podle Vás to problémové chování vyskytuje nejčastěji?

(přemýšlí)

Jestli se to takhle dá říct.

Mně přijde, že teď už je to úplně jedno. Dřív to jako... Mně teda teď přijde, že fakt ty děti už jdou ze školky, což dřív nebylo. Že ty děti fakt už jdou s tímhletem ze školky a jako jasně, to období puberty je blbý v tom, že ty děti jako začnou bejt drzý jo. Tak tam jako nastává takovej ten náraz jakoby v tom chování, že třeba tam je víc těch kázeňských prohřešků. V tom, že vlastně pak když se podívám třeba do pedagogický rady, tak první stupeň tam nemá nic, že jo, jo. Ale třeba teď fakt se nám asi dvakrát za sebou stalo, že ty děti jak přešly jakoby na ten druhý stupeň do té pátý třídy, tak tam jsme najednou, jak chodili jste do těch šestek ted'ka³, tak tam v té pětce jsme narazili jo a já teda očekávám znovu, že to přijde jo. A vlastně rok předtím taky. Najednou to prostě jako se, jak najednou, možná je to daný tím, že voni vlastně na tom prvním stupni maj tu jednu paní učitelku, tak ona si je jako furt drží jo a najednou v té pětce oni maj volnost jo a maj na každěj předmět někoho jinýho, u každýho si můžou dovolit něco jinýho, tak to zkoušej. A fakt bych řekla v tom přechodu na ten druhý stupeň, že to je jako nejhorší.

Takže jako pátá šestá třída zhruba?

Hm. Pak nastoupí puberta, tak to je taky katastrofa, že jo, ale tam už to člověk tak jako bere, že to je puberta jo. To není takový jako problémový. To že se nafukujou, že po Vás házej ksichty, ale nad tím už jsem jako povznesená, ale je to po třiceti letech praxe jo. Taky když jsem nastoupila, taky mě strašně vadilo, když po mně někdo hodil obličej jo. To prostě je všechno daný tím, kolik let už já učím jo. Já vždycky říkám, teď zrovna to Vám řeknu, měla jsem ted'ka takovýho kluka, kterej nenesí nic a nedělá nic a prostě je šilenej, ale já ho taky svým způsobem mám ráda, on to taky má hrozně těžký jako jo doma. Já jsem ho tam měla a zrovna neměl náladu, osmák to je a já mu říkám, pojď si sednout dopředu teda, když to nemáš a on – nepůjdu a já říkám já se tě neptám, pojď hezky si sednout dopředu. A fakt jako, když jste s nima takhle vklidu... Dřív bych taky vyletěla jo. No a on mi řekne, já to stejně dělat nebudu a já říkám to nevadí, tak nedělej, tak budeme spolu odpoledne to psát a on říká, že to stejně nebude psát a říkám, tak to nevadí, tak tady budeš se mnou sedět. No a dokopala jsem ho k tomu, že napsal aspoň šest vět, že jako to udělal jo. A pak už se smál jo. Ale bohužel to je fakt jako po těch letech praxe jo. Že víte co, někdy fakt jako nemá cenu se jako vůbec, nemá cenu se rozčilovat s některejma dětma. Jako já už se fakt rozčiluju s dětma, se kterejma vím, že to má význam, že to na ně zafunguje jo. Ale jako s těmahle

³ Myšleno na programy primární prevence (pozn. autorky)

dětma to nemá cenu se rozčilovat. To se rozčílíte a oni se ještě smějou, jak vás vytočili, že jo. Jo ale to je fakt po letech praxe no, to jako nejde asi hnedka. A člověk se taky naučí ještě jako si k sobě nic nevztahovat jo. To taky jde těžko, že jo jako. Ze začátku to taky člověku nejde jo.

37. A když se třeba stane nějaká situace, kdy si s nějakým žákem nevíte rady, existuje někdo, kdo Vám s tím může pomoci?

Mně? Jako mojí osobě?

Jo přímo Vám.

Tak asi paní ředitelka. A to jako z titulu té funkce jo. Ale mně se to fakt stává jako výjimečně. Je pravda, že jako jednou mě teda, že jsem fakt jako nevěděla úplně, co s tím, ale pak jsem si řekla, že se nebudu... To bylo asi před dvouma rokama, jsem jednomu klukovi řekla, ať se přezuje a on šel a povídal mi, jste nějaká blbá paní zástupkyně ne. Říkám, budu se tady rozčilovat? Tak jsme se domluvily s paní ředitelkou, daly jsme mu ředitelskou důtku a moc jsem to neřešila nějak. Kdybych řvala a byla rozčilená kvůli tomu, bylo by to k ničemu jo. To by po něm takhle steklo a nic jo. Takže se člověk musí naučit. Ale když jako, tak jako samozřejmě, že k paní ředitelce to. Ale víte co, my jak jsme fakt spolu, já si myslím, že... Ona si mě paní ředitelka vybrala sama jo, takže jako věděla, koho si bere, takže já jsem vůbec netušila, že bysme mohly být na stejný vlně jo. Já jsem ji znala vždycky jako paní ředitelku, že jo, takže pro mě to bylo jako to... Ale tak ona věděla, koho si... My si jako v tomhle netom naprosto jako rozumíme, vyjdeme si ve všem jo, vůbec v tomhle jako nemám vůbec žádný problém v nějaký jako komunikaci. Jak třeba někdo si stěžuje, že jako ředitel je vůbec jako nebere. Vůbec jo. A to teda musím říct, že ani když jsem byla jako metodik jenom, když jsem nebyla zástupce, tak nikdy nebyl problém jako s paní ředitelkou na čemkoli se domluvit.

Takže ta podpora toho vedení je velká.

Určitě, určitě. A vždycky byla. Jako fakt u nás ve škole vždycky byla.

38. Myslíte si, že by všichni pedagogové měli být speciálně vyškoleni nebo speciálně vzdělávání? Něco jak mají školní metodici prevence to specializační studium, tak, že by to měli mít i běžní učitelé nebo třídní učitelé?

Já si myslím, že jo. Já si určitě myslím, jako asi ne takovýhle studium jako je tohleto, to je zbytečný. Ale že by něčím, nějakým kurzem jako projít měli z toho důvodu, že voni vopravdu někdy, to mě jako mrzí nejvíc, když oni něco hrozně bagatelizují jo. Nevím, jestli to je z důvodu toho, že se jí to nechce řešit, to je taky možný...

39. A teď myslíte konkrétně nějaký to chování nějakých žáků?

Jo, anebo když třeba mají řešit šikanu si v té třídě jo. Jako vlastně... Jako vlastně klima té třídy, když maj dělat jo. A vědí třeba, když se tam něco děje jo, tak jim se to nechce. A ještě když já pak třeba na něco přijdu, tak voni to jako tak jako bagatelizují a říkaj, vždyť on si o to říká sám jo. To já vím, že si vo to to dítě říká samo jo, ale kdyby věděli o čem to je, tak to nikdy neřeknou, že jo.

Já si teda osobně myslím, že jako by určitě měli projít nějakým jako vedením třídního kolektivu všichni učitelé. Ale ne jedním školením odpoledne jako hodinu dvě hodiny jo, ale fakt jako... Protože já si myslím, že tohle těm učitelům chybí, že tohle na těch vysokejch školách fakt je neučej. Jako fakt je neučej, jak se k těm dětem chovat a vůbec jako, jak tu třídu vést, aby je trošku dali do kupy jo. První stupeň je trošku o něčem jím, ale na druhou stranu, já osobně tvrdím, že tu paní učitelku, kterou dostanu v první třídě ne v šestý, ale v první, tak ta tu třídu utvoří až do devítky. Jako druhostupňovej, jako máme tady třeba tu mladou holku jo, ta je bezvadná a ta fakt s tou třídou udělala kus práce jako, ta je dostala v pětce a i ty rodiče to kvitujou jo. Takže... A ta se fakt ale smýká jako jo, to není, jakože na ně prdí jo.

Tam jste taky byly v té 7. A, jak tam byla ten kluk, jak tam napsal tu otázku o tý sebevraždě, byla jste tam, že jo.⁴ Tak to je fakt paní učitelka, která jako tu třídu i po tom prvním stupni dokázala dát do kupy, i když to byla třída jako špatná jo. Ale málokomu, komu se to jako povede jo. Já tvrdím, že vopravdu v první třídě to je nastavený, že jak ta paní učitelka tam ty vztahy nastaví, jestli budou soutěživí, jestli jim půjde o jedničky jo. To všechno tam nastavěj ty... Takže já si fakt myslím, že by ty učitelky i národnice, voni se tomu furt jako bráněj, protože voni furt říkaj, my jsme s nima pořád. Ale to není to, vo čem to je, že jo. Já si myslím, že jo, že tohle by určitě měli ty učitelé absolvovat. Anebo udělat něco spešl na pedáku, když studujou.

40. Takže náplň hlavně tohoto vzdělávání by bylo, jak pracovat se třídou, se skupinou a tak?

No, no, no.

41. Co podle Vás učitelé nejvíc potřebují k tomu, aby mohli zvládat tu práci s těmi problémovými žáky? Co jim to usnadní nebo co potřebují?

No určitě jim to usnadní ten asistent, když tam je v té třídě. Ten teda určitě. Pokud je to vopravdu jako dítě s poruchou chování, který tohle dělá, tak ten asistent vyřeší de facto všechno jo. To jako může dítě vzít na chodbu, že jo, bejt tam s ním jo. To si myslím, že jako

⁴ Myšleno v rámci programu primární prevence (pozn. autorky)

ty asistenti na tohle jsou dobří. Taky ze začátku, když jsme je dostávali, tak to byla strašná nevole ze strany učitelů, že je nechtěli a teď se vo ně perou. Když na to přijdou, jaká je to výhoda, tak se vo ně perou jo. Ze začátku je nikdo nechtěl, protože nikdo nechtěl, aby jim koukali pod... Ale fakt jako teď se vo ně perou jo, takže to si myslím, že je jako velká pomoc. No pak možná pomoc pro ně by byla právě, kdyby jako měli nějaký... Kdyby věděli, jak na něj jo. Kdyby fakt jako měli nějakou metodiku, jak jako na něj. Kdyby právě něčím takovýmhle prošli, kde by jim jako poradili, co vlastně na který dítě platí. Že jo, někdo má ADHD, někdo je autista, někdo je mutista a já nevím, všechny tyhle ty diagnózy. Tak možná kdyby tohleto jakoby prošli. Je fakt, že zase je to o lidech jo, já jim posílám to školení, můžou se na to přihlásit jo. Ale vždycky se na takovýhle školení, jako když jsou tyhle ty, že jo, protože fakt jako je nabízej, tak se tam přihlášej lidi, který to až tak moc nepotřebujou. Který jsou empatický, a který jako to... Ale je spousta lidí, který jako nejsou empatický, že jo. Spousta lidí není empatický, bohužel jako. Každý přijde do práce, aby si to jako vodučil a vodučil domů a dostal výplatu jo. Jako fakt málo lidí je takových, kterým vopravdu jim jde vo tu třídu. Jako právě ta paní učitelka fakt jo, to je... Já už jsem dlouho takhle mladýho člověka nezažila jo, aby byl pracovitej, nechal si poradit jo. To víte, že ty mladí lidi jsou takový nabouchaný jako ne, já to prostě umím jo. Fakt jako, to vopravdu, to je úplně tahle Lucka je úplně ukázka toho, jak má vypadat učitel, kterej má rád děti, přitom je přísná. To jako není žádná kámoška, to jako v žádným případě jo. Ale fakt o těch dětech přemejšlí jo. Tohle by fakt bylo podle mě jakoby, fakt by bylo dobrý, kdyby tohle ty učitelé měli a museli na to jako jo.

Jako aby to bylo povinný?

Aby to bylo povinný jo, protože jak Vám říkám jo, pak se na to zas přihlášej takovýhle jo.

Jasně, kdo se chce dál rozvíjet...

Kdo se chce dál rozvíjet, protože ho to zajímá, že jo no.

42. Pokud nastane nějaká náročná situace pro Vás ať už je to se třídou, s nějakým žákem, jak Vy sama o sebe pečujete, abyste to zvládla, když už se něco vyvrbí?

Jako myslíte přímo při té situaci nebo potom abych to zvládla jako sama pro sebe, abych z toho nebyla já rozhozená.

Zkuste to v té situaci.

Jako v té situaci a zase to prostě léta praxe je - nerozčilovat se jo. Fakt se snažit jako si to napočítat do deseti než člověk něco řekne, aby mě to pak nemrzelo. A fakt mám teda vopravdu a to teda je pravda, že to mě asi taky... Paní ředitelka, protože ta v tomhle je teda mistr jako jo, jako fakt nedat jako emoce moc najevo v tu chvíli, snažit se to jakoby

ukočirovat. Pak třeba můžu nadávat jak špaček, ale jako ukočirovat to, protože fakt jakmile to člověk jako vyhrotil ještě víc on, tak je ta situace pak neřešitelná jo. Pokud se vopravdu snažíte to uklidnit, buďto já nevím... Buďto vodejdete s tím dítětem ven jo nebo prostě cokoli takovýhleho, nebo to i přehlídnete jo. Pak si ho třeba vezmete a vyřešíte to potom, tak je to daleko lepší než jako řešit v afektu nějakým, v nějakých emocích.

43. To je v tu chvíli. A potom průběžně? Pečujete o sebe nějak?

Jako psychicky?

Ano.

Já Vám to řeknu takhle, já jsem fakt asi (ťuká na stůl) jako člověk, kterej je fakt jako silnej vnitřně jo. Samozřejmě, že někdy se mi stalo, jako nebo i teď se mi stane, že jsme třeba tady měli tu inspekci a taky mi nebylo pak dobře jo. Ale já se prostě za dva dny oklepu a jako asi nevím, myslím si, že to nepotřebuju jako nic víc dělat jo. Třeba zase na druhou stranu, když jsem měla jakoby doma s dcerou a s přítelem, tak jsme se rozcházeli, tak jsem si pak sama jako vyhledala psychologa, aby mi pomohl. Jako fakt jo, protože jsem si říkala, už prostě to je nad moje síly, abych pořád brečela, abych pořád se tím jako trápila. Tak prostě jo, tak já se tomu jako nebráním, vůbec se tomuhle nebráním jo. A vím, že i kdybych tady to potřebovala, tak si jako pomůžu v tomhlenctom.

Takže víte, kde byste když tak hledala nějaký zdroje té podpory.

Tak určitě, určitě.

Ale víte co, tím, že já fakt v té škole cejtím jako strašnou podporu od té paní ředitelky, takže pro mě to je hrozně to... A tím, jak člověk stárne a jak si naučil nějaký věci nepřipouštět... Jako já bych svým způsobem řekla, že de facto mě už jako děti úplně jakoby nevytáčejí v tom, že by mě to jako, že by to ve mně zanechávalo něco, to spíš mám s kolegama. Spíš jako s kolegama bych někdy jako potřebovala jo, že jako tam je to jako někdy i mrzí, že jako takhle... Že jako voni i mezi sebou si dělaj zle jo, a když maj jako radost, že uděláte chybu, tak to mě jako hrozně mrzí jo. Já za ně jako přikreju tolik věcí. A pak když to... Tak to mě třeba mrzí, ale je fakt, že mě to mrzí ten den a pak na to zapomenu jo. Že fakt jako se snažím jako si tyhle věci nepřipouštět. Já si myslím, že já se svým jakoby pohnutým životem rodinným bych už asi musela někde viset (smích)

44. A myslíte, že Vám hrozí syndrom vyhoření?

No já Vám to řeknu takhle, já si moc... Já Vám řeknu pravdu, že já tohleto, že jsem začala dělat tu zástupkyni, mi přišlo, že bylo takový za pět minut dvanáct v tom, že mě to znovu nakoplo. Já to dělám tři roky... Jo třetí rok teďka. A já jsem měla třídu, zrovna když jsem přicházela sem, která byla fakt šílená. Jako a taková ta, víte co mě... Ani nebyli jako

problémový chování, to vůbec ne, ale voni fakt byli strašně slabí, co se týká jako vědomostí. To byla fakt jako hrozně slabá třída. Prostě někdy se to tak sejde jo. Já jsem jim teda pořád říkala (smích), že není možný, že Gaussova křivka musí fungovat všude, ale že tam teda nefunguje. Ale vopravdu to byla třída, voni byli hrozně hodný, voni mě hrozně milovali, ale co se týkalo jako tý matematiky jo a toho vzdělávání, to byla fakt jako tabula rasa jo. A to bych řekla, že to mě ubíjí daleko víc, než jakékoli problémovej žák jo. Ty problémoví žáci mi přapadaj, že Vás spíš tak jako nakopnou jo, že tak jako zase chvílku můžete o něčem jiným přemejšlet. Ale když chodíte do těch tříd a teďka, já třeba teď jak mám tu šestku a teď tam učíte a voni všichni maj takhle ty hlavy (podpírá si hlavu rukou) a voni nechtěj. To mě teda ničí. To se teda přiznám, že to mě jako ničí a že mě to pak přestává bavit to učení.

45. A to, že jako nevědí, že nemají ty znalosti nebo to, že se jim nechce se učit?

Nechce se jim učit. Já to vidím doma na svojí holce – nechce se jí učit. To je takovej odpor k tomu učení jo a můžu jí tisíckrát to vysvětlovat, jak to je jo, stejně to... Takže si umím představit, jak to je tady u těch dětí jo. A teď, když jich tam máte jako třicet, tak to je trošku ještě víc ubíjející jo. A já třeba teď tam mám třeba dvě takový holčičky, který se vždycky přihlásej, tak vím, že jo, ale mě to mrzí jako i od těch ostatních. A voni to pak do tý písemky třeba napíšu jo, ale oni prostě při těch hodinách fakt jako úplně minimálně mluvěj. Já jsem vždycky si myslela, jsem si říkala, tak to je třeba jako tebou jo, prostě se tě bojeje, tak prostě nemluvěj jo. Ale když pak mluvím s ostatníma, tak je to všude stejný.

46. Čím myslíte, že to je?

Víte co, ty děti nemaj fakt zájem žádněj o to učení. Jako já si fakt myslím, že mají tolik těch informací vodevšad' jo, jinejch jo. Tady holka furt má mobil v ruce, já jsem říkala, co tam děláš na tom mobilu furt jo. A vždyť já když si vzpomenu, když já jsem chodila do školy, tak jsme měli dva programy v televizi a nic jinýho jo. Já jsem třeba pořád četla jo. Kdyby aspoň četli, ale voni ani nečtou ty děti jo. Ale že mám dvě děti, tak já to vidím jo, můj kluk třeba nepřečetl v životě jedinou knížku. Ten si vždycky prohlídl obrázky a byl konec jo. A já jsem mu, a není to tím, já jsem mu do šesti let dennodenně četla, takže tím to není prostě. Buď to dítě chce číst, nebo nechce jo. A já si prostě myslím, že ty děti, že za prvé – pořád cejtěj hroznou oporu jako v těch rodičích, že ani ty rodiče na ně nedupou. Voni pak sem ty známky přijdou vydupat jo. A (odmlka) jak na ty děti pořád jsou podle mě menší a menší a furt se jim jako ustupuje, tak na druhou stranu, proč by to dělali. Já když mě pak jeden inženýr řekne, že vlastně dítě nemusí umět násobilku, protože má kalkulačku a sám je to vysokoškolák jo. Víte co, když mi to řekne nějaká pokladní tady u pokladny, tak dobře, tak tomu rozumím, že jako matika pro ní nemá žádnou hodnotu jo. Ale když mi to jako řekne

vysokoškolsky vzdělanej člověk, že jako vždyť má kalkulačku, všichni maj na mobilu kalkulačku, tak násobilka vlastně není potřeba. Nebo jakoby i/y jo, já prostě si myslím, že určitej je základ nějakýho všeobecnýho vzdělání jo. A že by tohle... No ale, ale oni to takhle viděj i ty vysokoškoláci jo. A bohužel a podle mě to takhle... Já jak jsem ted' koukala na televizi na ČT24, což beru jako takovej jako teda veřejnoprávní. Když to je na Nově, tak řeknu dobře. Tam krizi a na konci tvrdý y a dvacetkrát jim to tam letí ráno, nikdo si toho nevšimne, aby to opravil, protože to nevědí, že jo. A mně tohle třeba přijde hrozný. Ale já už jsem se... Ale to zase, to je péče o mě – já jsem si řekla, že se tím nebudu zabývat. Je prostě taková doba jo, prostě ano, už jsem stará v tomhlenctom jako a nemá cenu se tím jako zabývat. Já to nezměním, já s tím nic neudělám, že jo, já asi těžko tohleto změním jo. A je teda pravda, že já třeba takovejma těma dětma, který vůbec nechtěj, tak já se moc nezabývám. Já pořád říkám, že jsem tady pro ty děti, který chtěj a pokud někdo chce, může za mnou kdykoli přijít. Já je tady fakt doučuju odpoledne, když potřebujou jo. Já prostě nemám problém, ale nebudu se trápit s dítětem, který nechce. A voni nemaj žádnou motivaci, to je ještě další věc, která je jo. Nejenom, že to... Ale oni nemaj ani žádnou motivaci. Já ted'ka posledních deset let, všechny děti se dostali, kam chtěli. Všechny děti se dostali na obor s maturitou jo. A je to díky tomu, že jsou ty soukromý střední školy. Je málo dětí, to je jedna věc, že jo. A vono se to ted'ka trošku zhoupne, až zase začnou bejt silnější ty ročníky. Ale ty děti se dostanou, vždyt voni si dávali tři přihlášky. Já jsem si mohla dát jednu, a když jsem se nedostala, tak neexistovalo, že jsem šla do druhýho kola, jsem šla na učiliště, kde na mě zbylo místo jo. Tak mě to motivovalo, já se prostě fakt chtěla na ten gympl dostat jo. Já jsem prostě nechtěla támhle někde uklízet jo. Ale je nic nemotivuje, voni taky nechtěj uklízet, to je další věc, voni taky nechtěj. Ale vědí, že se někam dostanou jo. Tak to má vliv no.

A to má podle mě hroznej vliv jo, že vlastně jim nezáleží ani na těch známkách nakonec ve svý podstatě jo.

47. A když se vrátím ještě k tomu syndrom vyhoření, myslíte, že by nějaký problémový žák nebo problémové chování mohl být jedním z těch zdrojů pro Vás?

Já Vám to řeknu takhle, já si myslím, že jako u mě nevím. My v tom školství máme jednu jedinou výhodu, že to dítě vodejde. A tím pádem pro nás zmizí. A to je taky to kolikrát čím já se třeba uklidňuju jo. Já si říkám, co já se tady s ním budu rozčilovat. Já to říkám i těm rodičům, já říkám helejte, mně to může bejt v celku jedno. Vy ji budete mít na celej život, mě za dva roky opustí jo. A to možná je to, čím já se jako bráním trošku jo. Že já jsem se naučila si tohle říkat, protože si říkám, já se s ní budu rozčilovat, a proč? Stojí mi za to?

Vždycky si říkám (smích), stojí nám za to, aby nám prdla žilka v hlavě? Nestojí jo. A za dva roky v odejde. To je jediný štěstí, co jako vlastně my tady máme v té škole jo. Protože většinou na tom druhém stupni se s tím ty učitelé... Víte co, na tom prvním stupni ty problémový děti zase tolik nejsou jako takový, ty děti jsou furt malý, voni se ještě dají zpacifikovat jo. Fakt nejhorší jakoby, kdy to asi bych řekla, že ty lidi to může nejvíc ničit je v té době té puberty jo, protože pak začnou být drzí ještě k tomu jo. Nejenže jsou problém, ale ještě začnou být drzí. Jako jsme tady měli, že řekne učitelce, že je píča. A máma přijde, my ji chceme dát ředitelskou důtku a ona řekne, že je to příliš tvrdý trest jo. Takže to jsou takový jako věci a já si pak jako říkám a já se tím budu zabývat, no tak ať si to říká mámě doma. Ona ji to pak řekne, ono to dítě ji to nakonec opravdu řekne. To ta zkušenost taková je, že ty děti jim to vrátěj těm rodičům jo. Ale fakt... Takže to je taková možná moje obrana jo, ale já Vám říkám, já jako úplně bych řekla, že nejsem úplně jako standardní vzorek učitelky jo. Myslím v povaze a v té síle jako, to si myslím, že fakt ne jo. Já to vidím, kolik učitelů odsud odešla, že jo se zhroutili, to jako vím. Takže úplně nevím, jestli to je pro Vás jako... (smích)

48. Je (smích). Já Vám děkuju, to je ode mě všechno. Napadá Vás ještě něco, co jste neřekla?

Nemáte vůbec za co. Ne. Jenom si prostě myslím, že fakt ty metodici by měli být vybíraný, aby byli fakt silný ty lidi, protože takový ty slabší ty pak nemůžou nic vyřešit jo.

Tak jo, děkuju Vám.

Nemáte vůbec za co.